ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ

Τόμος Β'. — *Συνδρομή, ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους, ἐξάμηνος μίαν καὶ προπληρωτία: Πανταχοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.* — **ΕΤΟΣ Β'.**

ΑΡΙΘΜ. 30. — τῇ 15/27. *Μαρτίου* 1886.

ΠΕΡΙ ΖΩΪΚΟΥ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΥ.

Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο γνωστόν, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, διὰ τῆς ἁπλῆς ἐπιψαύσεως διὰ τῶν δακτύλων ἦτο δυνατὸν ἐνίοτε νὰ πραϋνθῶσιν οἱ πόνοι ἑνὸς πάσχοντος ὑποκειμένου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἠθέλησεν ὁ ἐν ἔτει 1733 γεννηθεὶς καὶ τῷ 1815 ἀποθανὼν Μέσμερος νὰ διαπλάσῃ εἰς ἰδιαίτερον καὶ αὐτοτελῆ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης κλάδον. Καὶ ἠδυνήθη πραγματικῶς οὐκ ὀλίγα ἐπιτυχῆ πειράματα νὰ κάμῃ, εἰς τὸ σύνολον τῶν ὁποίων πρῶτος ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦ „ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ". Ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀνέθηκε τῷ 1784 εἰς ἰδιαιτέραν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν τὴν ἐξέτασιν τῆς νέας ταύτης δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, μὴ ἀπαξιώσαντος μηδὲ τοῦ Φραγκλίνου καὶ Λαβουαζιέρου νὰ συμμετάσχωσι τῶν ἐργασιῶν τούτων. Τὸ ἐξαγόμενον ὅμως τῶν ἐρευνῶν τῶν φυσιοδιφῶν καὶ ἰατρῶν τούτων ἦτο τόσον δυσμενὲς διὰ τὸν Μέσμερον καὶ τὸν ζωϊκόν του μαγνητισμόν, ὥστε ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλίπῃ τοὺς Παρισίους.

Ἐν τούτοις ἐκτὸς τῶν κυρίως θεραπευτικῶν ἐνεργειῶν παρετηρήθησαν ὑπὸ τοῦ Μεσμέρου καὶ τῶν πολυαρίθμων αὐτοῦ μαθητῶν εἰς τοὺς διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ θεραπευομένους καὶ ἄλλα τινὰ φαινόμενα, τῶν ὁποίων τὸ παράδοξον καὶ τὸ γόητρον τοῦ μυστηριώδους ἐκίνουν τὴν γενικὴν προσοχήν.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΡΑΦΑΗΛ.
Κατὰ τὸ φωτογράφημα τοῦ Loescher & Petsch ἐν Βερολίνῳ.

Ἄνθρωποι, ἐπὶ τούτῳ κατάλληλοι, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν ὑστερισμὸν ῥέποντα κοράσια καὶ γυναῖκες, ἐψαύοντο προτεταμέναις ταῖς χερσὶ τοιουτοτρόπως, ὥστε αἱ κινήσεις ἤρχοντο ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ κατήρχοντο δι' ὅλου τοῦ σώματος χωρὶς ἐν τῷ μεταξὺ νὰ συμβαίνῃ οὔτε ἡ παραμικρὰ ἐπαφή. Τὰ ὑποκείμενα ταῦτα συνήθως ἐβυθίζοντο μετὰ πάροδον ὀλίγων λεπτῶν εἰς ὕπνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαθύν. Τινὰ ἐξ αὐτῶν ὑπέπιπτον εἰς εἶδός τι ὑπνοβατικῆς καταστάσεως, διαρκούσης τῆς ὁποίας ἔδιδον πολλάκις ἐπιτυχεῖς ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις, ἀπροόπτως αὐτοῖς ἀποτεινομένας, οὐκ ὀλίγα δὲ διετείνοντο, ὅτι ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἠδύναντο νὰ δώσωσι πληροφορίας περὶ πραγμάτων, συμβαινόντων ἀλλαχοῦ, νὰ προϊδωσι τὰ μέλλοντα καὶ ν' ἀναμνησθῶσι τῶν παρελθόντων καὶ τὰ καθεξῆς.

Ἐπὶ πολὺ ἐπεκράτει ἡ ἀμφιβολία, ἂν τὰ φαινόμενα ταῦτα ἔδει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τεχνάσματα πονηρῶν ἀγυρτῶν καὶ ὡς αὐταπάτης ἀπόρροιαι, ἢ ἂν πραγματικῶς ὑπῆρχέ τι τὸ ἀληθὲς ἐν αὐτοῖς. Καὶ τῷ ὄντι ἐπανειλημμένως ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὰ τοιαῦτα πειράματα πολλαὶ ἀγυρτίαι, ἀλλ' ἐπίσης πάλιν ἐπανειλημμένως φυσιοδίφαι ἀμερόληπτοι καὶ δόκιμοι ἰατροί, παρατηρήσαντες τοὺς εἰς τὸν μαγνητικὸν τοῦτον ὕπνον βεβυθισμένους ὑπνοβάτας, ἐβεβαίωσαν ὅτι οὐδὲν παρ' αὐτοῖς τὸ μυστηριῶδες εὗρον καὶ ἀνεξήγητον, μὴ δυνάμενον ἄλλως νὰ παρατηρηθῇ καὶ εἰς τὸν τὰ νεῦρα πάσχοντα. Βαθμηδὸν ὅμως ἡ ἐπιστημονικὴ πίστις εἰς τὰ πειράματα ταῦτα τοσοῦτον κατέπεσεν, ὥςτε ἐνομίζετο ἀπρεπὲς τὸ ν' ἀσχολῆταί τις περὶ αὐτὰ καὶ πολλαὶ ἐπιστημονικαὶ ἑταιρίαι ἐξώρισαν μάλιστα τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐκ τῶν συζητήσεών των, ὡς π. χ. ἐν ἔτει 1830 ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν.

Ἀδιάφορον ὅμως· πάντοτε ὑπῆρξαν καλοὶ παρατηρηταὶ καὶ φιλαλήθεις σοφοί, ἀγωνισθέντες ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν μᾶλλον παραδόξων τούτων φαινομένων. Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εὑρίσκονται ἐν πάσῃ μεγάλῃ πόλει ἄνθρωποι, νομίζοντες ὅτι θεραπεύουσιν ἀσθενεῖς διὰ τῆς ἁπλῆς τῶν δακτύλων των ἐπιψαύσεως. Διότι ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ μυστήριον, τὸ περικαλύπτον τὰ φαινόμενα ταῦτα, ἐξασκεῖ ἰδιάζουσάν τινα μαγείαν ἐφ' ὅλας σχεδὸν τὰς τάξεις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἡ ἔμφυτος ἐκείνη ροπὴ πρὸς τὸ ὑπερφυσικόν, ἡ ἄλλως διὰ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως ἱκανοποιουμένη, ἂν ἡ πίστις αὕτη διασεισθῇ διὰ τοῦ συγχρόνου ὑλισμοῦ ἢ γεννηθῇ ἀποστροφή τις πρὸς τὰ διδάγματα καὶ τοὺς τύπους τῆς ἐκκλησίας, ἐπιζητεῖ ἀνεπαισθήτως νὰ εὕρῃ ἄλλαχοῦ τὴν ποθουμένην ἱκανοποίησιν.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν ποτὲ δὲν ἔπαυσαν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μεσμέρου μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν νὰ εὑρίσκωσι προσηλύτους, οἱ ὁποῖοι δὲν πείθονται περὶ τοῦ ἐσφαλμένου τῶν πεποιθήσεών των καὶ ἂν ἀκόμη ἕτερα πειράματα ἀποδείξωσι τρανῶς, ὅτι κατὰ τὸν λεγόμενον ζωϊκὸν μαγνητισμὸν δὲν ἐκδηλοῦται δύναμίς τις ἰδιαιτέρα ἀπὸ προςώπου εἰς πρόςωπον ἐνεργοῦσα, ἀλλ' ὅτι μόνον τὸ νευρικὸν σύστημα τῶν προςώπων ἐκείνων, ἐφ' ὧν τοιαῦτα πειράματα δύνανται νὰ γίνωσι, περιέρχεται εἰς ἰδιόρρυθμόν τινα κατάστασιν.

Ἐν πρώτοις θὰ περιγράψω ἐνταῦθα πειράματά τινα, γενόμενα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ καὶ μάλιστα θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα παρατηρήσεις καὶ πειράματα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ αὐτὸς ἐπεχείρησα.

Ἀφορμὴν πρὸς τὰς ἐρεύνας ταύτας ἔδωκεν ἡ ἐμφάνισις τοῦ δανοῦ μαγνητιστοῦ Χάνσεν. Τὰ πειράματά του ἤμην πεπεισμένος ὅτι δὲν ἦσαν οὔτε ἀγυρτικὰ τεχνάσματα οὔτε αὐταπάτης προϊόντα, ἐπειδὴ μετά τινας προςπαθείας κατώρθωσα οὐ μόνον νὰ τὰ ἐπαναλάβω ἐγὼ αὐτός, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ νὰ τὰ μεταβάλω κατ' ἀρέσκειαν καὶ ν' ἀνεύρω πολλάκις τὴν αἰτίαν ἄλλως δυςεξηγήτων τινῶν φαινομένων.

Διὰ ν' ἀποδειχθῇ, ἂν ὑποκείμενόν τι οἱονδήποτε ἦνε κατάλληλον πρὸς τοιαῦτα πειράματα, τοποθετεῖται εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, ἐν ἀμυδρῷ φωτιζομένῳ δωματίῳ, ἀδύνατον φῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ φωτεινόν τι ἀντικείμενον ὑπὸ ἀμαυροῦ πλαισίου περιβαλλόμενον, οὕτως ὥςτε τὸ ὑποκείμενον τοῦτο νὰ μένῃ ἐντελῶς ἀκίνητον καὶ ἀσκαρδαμυκτεῖ ν' ἀτενίζῃ αὐτό, προςπαθοῦν συγχρόνως ν' ἀποσύρῃ ἀπὸ παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου τὰς ἰδέας του.

Πολλοὶ ἄνθρωποι περιπίπτουσιν εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἰδιόρρυθμον κατάστασιν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μόνον δευτερολέπτων, ἄλλοι δὲ χρειάζονται πρὸς τοῦτο μακρότερον χρόνον. Ἐὰν τὸ φῶς τοῦ ἐν χρήσει ἀντικειμένου δὲν ἦνε πολὺ ζωηρὸν καὶ ἐὰν τὸ μαγνητιζόμενον ὑποκείμενον δὲν ἦνε πάρα πολὺ εὐαίσθητον, οὐδὲν παρατηροῦμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπ' αὐτοῦ ἱκανὸν νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειάν μας. Ἐν τούτοις ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶνε ὀλίγον πλατύτερον τοῦ συνήθους ἀνεῳγμένη καὶ τὸν πειραματιζόμενον καταλαμβάνει αἴσθημά τι νυσταγμοῦ καὶ καμάτου. Ἂν ἤδη κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ μετά τινος σοβαρότητος τοὺς ψηλαφήσωμεν λέγοντες μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι τῷ εἶνε ἀδύνατον νὰ τοὺς ἀνοίξῃ, οἱ εὐαίσθητοι πραγματικῶς καὶ παρ' ὅλας τὰς προςπαθείας τῶν μυώνων των εἶνε ἀνίκανοι ν' ἀνοίξωσιν αὐτοὺς πάλιν, τὰ δὲ βλέφαρά των φαίνονται ὡςεὶ συγκεκολλημένα.

Οἱ λίαν εὐαίσθητοι χάνουσιν εἰς τὴν πρώτην ταύτην φάσιν τοῦ πειράματος πᾶσαν αὐτῶν τὴν συνείδησιν καὶ περιπίπτουσιν εἰς ὀνειρώδη τινὰ κατάστασιν, ἄλλοι δὲ πάλιν βυθίζονται εἰς βαθὺν καὶ ὅμοιον πρὸς λιποθυμίαν ὕπνον, καθ' ὃν διατελοῦσιν ἐντελῶς νεναρκωμένοι. Τὰ μέλη διατηροῦσι μὲν τὴν προτέραν των εὐκαμψίαν, ἀλλὰ δύνανται αὐθαιρέτως ὑπὸ τοῦ πειραματιστοῦ νὰ τοποθετηθῶσι καθ' οἱονδήποτε, καὶ τὸν ἀφυσικώτατον ἀκόμη, τρόπον χωρὶς νὰ μετακινηθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν.

Αἰφνίδιον φύσημα, μία ταχεῖα ἐκφώνησις „ἐξύπνησον!" ἀρκεῖ νὰ τῷ ἀποδώσῃ πάλιν τὴν ἱκανότητα, ὅπως ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς· πολλάκις ὅμως εἶνε ἀνάγκη νὰ βραχῇ καὶ τὸ μέτωπον ἢ ὁ τράχηλος διὰ ψυχροῦ ὕδατος διὰ νὰ ἐπανέλθῃ τελείως ἡ προηγουμένη ὁμαλὴ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ τοῦ πειραματιζομένου κατάστασις.

Ἐνίοτε δυνάμεθα χωρὶς νὰ καταστήσωμεν αὐτὸν ἀναίσθητον ν' ἀποναρκώσωμεν μέλη τινὰ μόνον αὐτοῦ, οἷον τοὺς μυῶνας τῶν σιαγόνων, τὸν βραχίονα, τὴν χεῖρα, τὸ ἓν ἢ ἀμφότερα τὰ σκέλη, ἕνα τῶν δακτύλων κτλ. Τὰ τοιαῦτα πειράματα δύνανται νὰ γίνωσιν ὁπόταν τις θέλῃ, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ κλεισθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἰς τὸ πείραμα ὑποβληθέντος ἀνθρώπου, — διότι ἄλλως εὐκόλως δύναται νὰ ὑποπέσῃ εἰς τελείαν ἀναισθησίαν, — καὶ ἀορίστως νὰ ἐκφωνηθῶσιν αἱ φράσεις: „Τώρα ὁ γρόνθος σου δὲν ἀνοίγεται", ἢ „ὁ δάκτυλός σου εἶνε νεκρὸς" καὶ τὰ καθεξῆς.

Εἰς τὰ οἰκεῖα τοῦ σώματος μέλη πολλῶν ὑπὸ τοῦ Χάνσεν καὶ ὑφ' ἡμῶν μαγνητισθέντων ἀνθρώπων ἐπῆλθε σφοδρὸς ὀφθαλμοφανὴς τέτανος, ὅπερ εἶνε τρανωτάτη ἀπόδειξις, ὅτι κατὰ τὰ πειράματα ταῦτα δὲν ἀπατᾷ τις ἑαυτὸν νομίζων, ὅτι τὰ μέλη ἀδυνατοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν νὰ κινηθῶσι.

Ἀφ' οὗ ὑποκείμενόν τι ὑπέστη ἅπαξ τὰ ἀνωτέρω πειράματα, πολὺ εὐχερὲς ἀποβαίνει νὰ ἐπιτύχῃ τις καὶ ἔτι σπουδαιότερα τούτων, ἀποναρκῶν ἐντελῶς τὰ διάφορα μέλη κατὰ βούλησιν εἴτε ἐν συναισθήσει, δηλαδὴ τοῦ πάσχοντος ἔχοντος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγμένους, εἴτε ἐν καταστάσει ἀναισθησίας. Ὁ Χάνσεν π. χ. τοὺς τελείως ἀποτετανωθέντας τούτους ἀνθρώπους τοποθετεῖ μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας ἐπὶ δύο ἑδρῶν ὀλίγον ὑψηλῶν, οὕτως ὥςτε τὸ λοιπὸν σῶμα μηδὲν νὰ ἔχῃ κάτωθεν στήριγμα καὶ κατόπιν κάθηται ἢ ἵσταται ὄρθιος ἐπὶ τῆς ἐμψύχου ταύτης γεφύρας. Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι τὸ σῶμα τῶν καταληπτικῶν τούτων ἀνθρώπων κάμπτεται ὀλίγον ὑπὸ τὸ δεινὸν βάρος, ἀλλ' ἡ ὑποχώρησις αὕτη εἶνε πάντῃ ἀσήμαντος. Πρὸς τούτοις δύναταί τις ἐπίσης νὰ σταθῇ ὄρθιος ἐπὶ τῶν ὁριζοντείως προτεταμένων ποδῶν τοιούτου τινὸς ὑποκειμένου, ἀφ' οὗ τὸ

ὑπογάστριον, οἱ μηροὶ καὶ τὰ σκέλη ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν ναρκωτικὴν τοῦ μαγνητισμοῦ ἐνέργειαν (ὡς ἐν τῇ εἰκόνι). Ἂν οἱ εἰς τὰ πειράματα ταῦτα ὑποβαλλόμενοι διατηρῶσιν ἀκόμη τὴν κρίσιν καὶ ἔχωσιν τὰς φρένας των ὑγιεῖς, ὅπερ δὲν συμβαίνει πάντοτε, λέγουσιν ἡμῖν μετὰ τὸ πείραμα, ὅτι ἐκ τοῦ κολοσσιαίου βάρους ἠσθάνθησαν μετρίαν τινὰ μόνον πίεσιν, ὅσην ἤθελον ἐξασκήσει λίτραι τινὲς μόνον ἐπὶ τῶν ποδῶν των.

Ἄλλως τὰ πειράματα ταῦτα τοῦ Χάνσεν, δι' ὧν ἐπέσπασε τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν ἄμετρον τοῦ κόσμου θαυμασμόν, δὲν εἶνε τόσον ἀξιοθαύμαστα, ὅσον ἐκ πρώτης ἀρχῆς φαίνονται. Πᾶς ῥωμαλέος ἄνθρωπος, ἂν τύχῃ μάλιστα νὰ ἦνε καὶ γυμναστὴς καλός, δύναται εὐχερῶς νὰ ἐκτελέσῃ τὰ αὐτὰ κατορθώματα, ὡς πολλάκις ὁ ἴδιος ἐπείσθην διὰ τῶν πραγμάτων, ἡ μόνη δὲ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ καταληπτικοὶ διαρκοῦντος τοῦ πειράματος οὐδεμίαν αἰσθάνονται στενοχωρίαν ἢ κόπωσιν, ἢ τοὐλάχιστον δὲν ἐκδηλοῦσι τοιαύτην. Οὐδένα πόνον αἰσθάνονται προςέτι οἱ ἐν νάρκῃ διατελοῦντες μυῶνες νυσσόμενοι δι' αἰχμηρᾶς βελόνης· ἐγὼ αὐτὸς οὐχὶ σπανίως ἐνέπηξα ὀξείας βελόνας βαθέως καὶ εἰς λίαν εὐαίσθητα μέρη τοῦ σώματος χωρὶς οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος ἄλγους νὰ παρατηρήσω εἰς τοὺς δι' αὐτῶν πληττομένους. Μερικοὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν τόσον ἦσαν ἀναίσθητοι, ὥςτε οὔτε ἐπταρνύοντο οὔτε κἂν ἄλλην τινὰ ἐλαφρὰν κίνησιν ἔκαμνον, ὅσον καὶ ἂν ἐκέντων ἢ ἔκνιζον διὰ πτερῶν τὸν βλεννογόνον τῆς ῥινός των ὑμένα.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παρασιωπήσω καὶ τοῦτο, ὅτι οὐδέποτε κατώρθωσα νὰ ἐξαλείψω πᾶν ἴχνος εὐαισθησίας εἴς τινα ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἦσαν κατάλληλα διὰ τὰ πλεῖστα τῶν πειραμάτων.

Ἐκτὸς τῶν πρὸς τὸ σῶμα κυρίως ἀναφερομένων τούτων φαινομένων δύνανται καὶ ἄλλα πολὺ σπουδαιότερα καὶ παραδοξότερα νὰ παρατηρηθῶσιν εἰς τὴν πνευματικὴν κατάστασιν πολλῶν μαγνητιζομένων. Πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν πειραμάτων τοῦ εἴδους τούτου δὲν εἶνε πάντοτε κατάλληλα τὰ ὑποκείμενα ἐκεῖνα, ἐφ' ὧν ἐπέτυχον τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα, καὶ τοῦτο κατὰ φυσικὸν λόγον, διότι μεταξὺ τῶν εὐαισθήτων ὑπάρχει μεγίστη ποικιλία περὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν διαφόρων ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων.

Ἐν πρώτοις θὰ ἐπιχειρήσω τὴν περιγραφὴν πειραμάτων τινῶν, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς μέν, παρόντων πολλῶν μαρτύρων, ἐξετέλεσα ἐπὶ μιᾶς δεκαεπταέτιδος, ὑγιοῦς καὶ εὐρώστου νεάνιδος, ἔπειτα δ' ἐπανέλαβον πολλάκις ἐπὶ διαφόρων προςώπων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν. Ἡ νεᾶνις ἐκείνη ἐφαίνετο κατ' ἐξοχὴν ἐπιδεκτικὴ μερικῆς καὶ γενικῆς τοῦ σώματος ἀποναρκώσεως, εἶχε δὲ ῥιζωθῆ παρ' αὐτῇ καὶ ἡ στερρὰ πεποίθησις, ὅτι ἀνωτέρα τις δύναμις εἶχέ μοι παράσχει μυστηριώδη τινὰ ἐπ' αὐτὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑπομένως δὲν ἀπῃτεῖτο ἄλλο τι νὰ πράξω, παρὰ νὰ τὴν ἀτενίσω ἐπ' ὀλίγον ἀσκαρδαμυκτεί, ὅπως ἀποστερήσω αὐτὴν τελείως τῆς ἰδίας θελήσεως καὶ τὴν ὑποτάξω ὡς τυφλὸν ὄργανον εἰς τὰ νεύματά μου.

Ἂν ἐδείκνυον πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ δακτύλου καὶ συγχρόνως τῇ ἔλεγον, ὅτι ἀπό τινος δένδρου ἐκρέμαντο ὡραῖα, ἐρυθρᾶ καὶ νόστιμα μῆλα, ἀμέσως ἔστρεφε τὰ βλέμματά της πρὸς τὴν ὀροφὴν καί, εἰς τὴν διαταγήν μου ὑπείκουσα, ὤρεγεν ὡς ἄλλος Τάνταλος τὰς χεῖρας, προςπαθοῦσα νὰ δρέψῃ τοὺς ἀνυπάρκτους καρπούς. Τῇ ἐνεχείριζον ἤδη ἐν ὠμὸν καὶ ἐκλεπισμένον γεώμηλον ἢ κρόμμυον, λέγων ὅτι ἦτον ἐν ἐκ τῶν ἄνωθεν κρεμαμένων μήλων, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἤρχιζε καθηδυνομένη ἐκ τῆς καλῆς γεύσεως νὰ δάκνῃ τὸ προςενεχθὲν γεώμηλον ἢ κρόμμυον, τὰ δὲ γευστικά της νεῦρα δὲν εἶχον τὴν ἱκανότητα νὰ τὴν ἐξαγάγωσι τῆς ἀπάτης. Πλεῖστα ὅσα πειράματα ἐπεχείρησα ἐπὶ τῆς νεάνιδος ταύτης καὶ ἐπὶ ἄλλων προςώπων, ἀπέκτησα δὲ δι' αὐτῶν τὴν πεποίθησιν, ὅτι, ἂν τὰ πειράματα ταῦτα ἐπαναληφθῶσι πολλάκις, τὰ εἰς αὐτὰ ὑποβαλλόμενα ὑποκείμενα τόσην πεποίθησιν ἔπειτα τρέφουσιν ἐπὶ τὴν δύναμιν τῶν διεξαγόντων τὰ πειράματα καὶ τόσον εἶνε βέβαια περὶ τοῦ ματαίου πάσης ἀντιστάσεως εἰς τὰς θελήσεις καὶ τὰς ἐνεργείας των, ὥςτε καὶ μόνη ἡ ὑπόνοια, ὅτι μέλλουσι νὰ ὑποστῶσί τι, ἀρκεῖ νὰ μεταθέσῃ αὐτὰ ἐκ τῆς αὐτοβούλως ἐνεργητικῆς καταστάσεως εἰς μίαν κατάστασιν, καθ' ἣν ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς ζῶντα νευρόσπαστα παρὰ πρὸς λογικοὺς ἀνθρώπους. Διὰ νὰ μὴ καταπονήσω τὸν νοῦν καὶ ἐξαντλήσω τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀναγνωστῶν θ' ἀρκεσθῶ ν' ἀναφέρω ἓν μόνον παράδειγμα.

Ὑπηρέτριάν τινα γνωστοῦ μοί τινος οἴκου, δειχθεῖσαν ὑπερβολικῶς εὐαίσθητον, πολλάκις εἶχον ὑποβάλλει εἰς τοιαῦτα πειράματα, καὶ τοῦτο διότι ταχέως ἠδύνατο πάλιν ν' ἀφυπνισθῇ, καὶ μετὰ τοῦτο δὲν ἠσθάνετο δυςαρέστους τῶν πειραμάτων συνεπείας. Ἐν τῇ φιλικῇ αἰθούσῃ ἦτο μιᾷ τῶν ἡμερῶν πολυάριθμος συναναστροφὴ συνηγμένη, ἵνα παραστῇ εἰς τὰ πειράματά μου, ἔν τινι δὲ τῶν παρακειμένων δωματίων ἐκάθητο ἡ νεᾶνις ῥάπτουσα παρά τινα μικρὰν τράπεζαν. Ὅτε εἰςῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο, ἡ ὑπηρέτρια, λαβοῦσα διαταγὴν παρὰ τῆς κυρίας της νὰ μή με παρατηρήσῃ, ἔβλεπεν ἀτενῶς πρὸς τὴν ἐργασίαν της, ἕως οὗ ἐγὼ διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας μετέβην πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἅμα τῇ εἰςόδῳ μου αἱ ἐργατικαὶ τῆς νεάνιδος χεῖρες ἔπεσαν ἀκίνητοι ἐπὶ τῶν γονάτων, οἱ ὀφθαλμικοὶ της ἄξονες ἤρχισαν νὰ συγκλίνωσι πρὸς τὴν ῥίζαν τῆς ῥινός, καὶ μετ' ὀλίγον, χωρὶς ἐγὼ νὰ τὴν παρατηρήσω, ἠγέρθη τῆς θέσεώς της, ἐλαφρῶς δὲ κινουμένη ὡς φάσμα ἐναέριον, καὶ κλονουμένῳ τῷ ποδὶ ἀκολουθοῦσά με εἰςῆλθε διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ἀπερίγραπτος ἦτο κατόπιν ἡ ἔκπληξίς της, ὅτε τὴν ἐξήγαγον τῆς ληθαργικῆς καταστάσεώς της, καὶ ἀμηχανοῦσα διότι εὑρέθη οὕτωσὶν ἐνώπιον τόσον κυρίων καὶ κυριῶν ἔσπευσεν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης πρὸς τὸ αὐτομάτως ἐγκαταλειφθὲν ἐργόχειρόν της.

Ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι ὁ ἐν Δρέσδῃ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας Schulze πρῶτος ἐν Γερμανίᾳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Χάνσεν, εἶπεν ὅτι εἰς ταῦτα εἶνε ἄδικον καὶ σφαλερὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι συμβαίνουσι τυχαῖαι ἢ προμελετημέναι ἀπάται καὶ ὅτι ὑπάρχει τις δύναμις ἀπὸ προςώπου εἰς πρόςωπον ἐνεργοῦσα. Στηριζόμενος δὲ ἐπὶ τὰ γραφόμενα τοῦ Carpenter ἐν τῷ συγγράμματί του „Principles of Mental Physiology" προςέθηκεν ἐπίσης, ὅτι αἱ καταστάσεις καὶ τα πειράματα ταῦτα ἦσαν ἤδη πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα „ἠλεκτροβιολογικὰ πειράματα" καὶ εἶχον χρησιμοποιηθῆ πολλάκις ὡς ἀντικείμενα τῆς κοινῆς θέας. Ὁ ἄγγλος χειρουργὸς Braid περὶ τὸ 1840 εἶχε δείξει, ὅτι τὸ δυνατὸν τῆς ἐκτελέσεως τοιούτων πειραμάτων ἐξηρτᾶτο κυρίως ἀπὸ τῶν προςώπων, ἐφ' ὧν ἐγίνοντο τὰ πειράματα ταῦτα, ἀποκτώντων τὴν πρὸς τοῦτο προδιάθεσιν διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῆς προςοχῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς προςηλώσεως τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ φωτοβόλου τινὸς ἀντικειμένου. Ὁ Braid ἀπεκάλεσεν ὑπνωτικὴν τὴν κατάστασιν ταύτην καὶ ὑπέδειξεν ὅτι δὲν διαφέρει πολὺ ἐκείνης, εἰς ἣν περιπίπτει ἡ ὄρνις, ἂν τὴν συνθλίψωμεν ἐπὶ τραπέζης

καὶ διὰ κιμωλίας σύρωμεν μίαν γραμμὴν ἐπὶ τοῦ ῥάμφους της, ἢ ὁ καρκῖνος, ἂν ψαλίδα στηρίξωμεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἢ ὁ λαγιδεύς, ὅςτις ἀποναρκοῦται καὶ ἀκινητεῖ πρὸ τοῦ ἀνοικτοῦ στόματος τοῦ βόα κτλ.

Χάριν τῶν κλινόντων μᾶλλον νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι πράγματι ὑπάρχει μία ἀπὸ τοῦ πειραματιστοῦ ἀπορρέουσα καὶ ἐπὶ τὸν πειραματιζόμενον ἐνεργοῦσα δύναμις, ἐπεθύμουν νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Βαϊνχολδ καὶ ἐμοῦ γενομένων πειραμάτων ἐπὶ παρουσίᾳ μάλιστα τοῦ ἰατροῦ Φρέγκελ καὶ ἄλλων οὐκ ὀλίγων ἐπιστημόνων.

Εἷς τῶν μαθητῶν μου, λίαν νοήμων καὶ εὐαίσθητος νέος, ἀποδειχθεὶς κατάλληλος εἰς ναρκωτικὰ μεμονωμένων τινῶν μυώνων πειράματα, ἐπίστευεν ὅτι πρὸ πάντων ἐπενήργει ἐπ' αὐτοῦ ἡ μαγνητικὴ ἐπίψαυσίς μου καὶ ὅτι αὕτη τὸν ἀφῄρει πᾶσαν ἱκανότητα νὰ μεταχειρισθῇ ἐλευθέρως τὰ μαγνητισθέντα μέλη. Κεκλεισμένων ὅμως, ἢ μᾶλλον προσδεδεμένων ὄντων τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ μυϊκὴ νάρκη καὶ ὁ τέτανος δὲν ἐπήρχετο μόνον, ἂν ἄλλος τις τῶν παρόντων ἐπέψαυε τὴν χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἔμενε πάντῃ ἀνέπαφος ἡ χείρ, ἁπλοῦς δέ τις μόνον θόρυβος ἠγείρετο, ὡςανεὶ ἐπλησίαζέ τις πρὸς τὸν μαγνητιζόμενον. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο· ἡ νάρκη τῶν μυώνων καὶ ἡ ἀνικανότης πρὸς κίνησιν τῆς χειρὸς καὶ τοῦ βραχίονος καὶ ὁ τέτανος ἐπὶ τέλους αὐτῶν ἐπήρχετο ὁσάκις ὁ ἰατρὸς Φρέγκελ ἁπλῶς καὶ κατά τινα ῥυθμὸν ἔκρουε τὴν ῥάχιν τοῦ νεανίου διά τινος ἁπαλοῦ ἀντικειμένου.

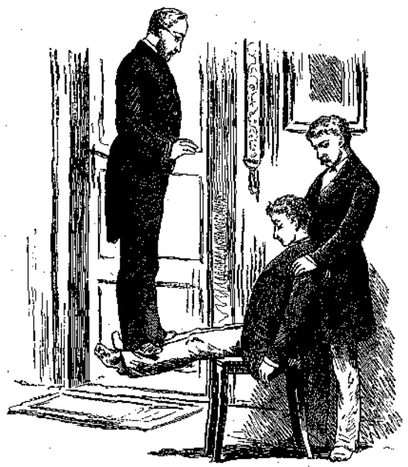

Πειραματισμὸς Μαγνητιζομένου.

Ἕτερος πάλιν, ἄνθρωπος μέσης ἡλικίας καὶ δειχθεὶς ἀείποτε πρόθυμος νὰ ὑποστῇ πᾶν οἱονδήποτε πείραμα ἡμῶν, ἐνόμιζε καὶ διετείνετο, ὅτι μόνον ὁ καθηγητὴς Βάϊνχολδ, οὐχὶ δ' ἐγώ, ἐπενήργει ἐπὶ τῆς βουλήσεώς του. Πολλάκις εἴχομεν ἀποναρκώσει πολλὰ τῶν μελῶν του, μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν παρεκινήσαμεν νὰ μεταβῇ εἰς ἓν τῶν παρακειμένων δωματίων, χρησιμεῦον εἰς τὰς παραδόσεις τῆς φυσικῆς, καὶ ἐκεῖθεν διά τινος ἐπὶ τῆς θύρας κυκλοτεροῦς ὀπῆς νὰ ἐκτείνῃ πρὸς ἡμᾶς, εἰς τὸ ἕτερον δωμάτιον, τὴν χεῖρα μέχρι τοῦ ἀγκῶνος. Ἀφ' οὗ δ' ἐπείσθημεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον οὔτε διὰ τῆς ὁράσεως οὔτε διὰ τῆς ἀκοῆς κτλ. νὰ διακρίνῃ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν, ἐγὼ μέν, ψηλαφήσας τὴν χεῖρα, ἀπενάρκωσα αὐτήν, ἐν ᾧ ὁ καθηγητὴς Βάϊνχολδ, ὃν τόσον ἐφοβεῖτο ὁ πειραματιζόμενος, οὐδὲν εἶχε κατορθώσει.

Ὅσοι καὶ μετὰ τὰ ἐνταῦθα διὰ βραχέων ἐκτεθέντα πιστεύουσι πάλιν εἰς τὴν ὕπαρξιν μαγνητικῆς ἐπιρροῆς τοῦ πειραματιστοῦ ἐπὶ τὸν πειραματιζόμενον, ἴσως ἀποβάλωσι τὴν πίστιν των ταύτην μανθάνοντες, ὅτι ὁ ἐν τοιαύτῃ ναρκώδει καταστάσει διατελῶν, ἐφ' ὅσον δὲν περιέπεσεν εἰς ὁλοσχερῆ ἀναισθησίαν, ἀκολουθεῖ τὰ προςτάγματα οὐχὶ μόνον τοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν πειραμάτων, ἀλλὰ καὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἐκ τῶν παρόντων. Ἐκ τούτου δὲ πείθεται πᾶς τις, ὅτι διὰ νᾶ ἐπιτύχωσι τὰ τοιαῦτα πειράματα δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα τις „μαγνητικὴ" ἰδιότης τοῦ πειρωμένου, ἀλλὰ μόνον τοῦ πειραματιζομένου ἡ τυφλὴ πίστις, ὅτι μέλλει νὰ τῷ συμβῇ ἔκτακτόν τι. Ὅλα τὰ πειράματα ἀπέτυχον οἰκτρῶς, ὅσα ἔγιναν ἐν ἀγνοίᾳ ἢ οὔσης ἀλλαχοῦ ἐστραμμένης τῆς προσοχῆς τοῦ ὑποκειμένου.

Τὰ ἡμέτερα, ὡς καὶ τὰ ἄλλοτε ὑπὸ Braid καὶ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Grützner καὶ τοῦ ἐν Βρεσλαυΐᾳ καθηγητοῦ Haidenhain γενόμενα, ἀποδεικνύουσιν ἡλίου φαεινότερον, ὅτι οὐδεμίαν σωματικὴν ἢ ψυχικὴν ἐξωτερικὴν ἐπενέργειαν ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὡς αἰτίαν τῶν φαινομένων τούτων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι παρά τισι τῶν μαγνητιζομένων ἀναφαίνεται ἐνίοτε μία παράδοξος ἰδιότης, ὅτι δηλαδὴ μετὰ προηγηθεῖσαν συγκέντρωσιν πάσης των τῆς προσοχῆς ἐπί τινος μονοτόνου φαινομένου κυριεύονται ὑπό τινος ἰδέας, οἱαςδήποτε, καὶ ὑποπίπτουσιν εἰς κατάστασιν ὁμοίαν πρὸς ὕπνον ἢ ῥεμβασμὸν καὶ τοιουτοτρόπως ἐπί τινα χρόνον χάνουσιν ἐν μέρει ἢ καθόλου τὴν ἱκανότητα προαιρετικῶς νὰ κυβερνήσωσι τὰς ἰδέας, τὰς σκέψεις καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν νεύρων των ἢ νὰ ἀντιληφθῶσιν ἐν συνειδήσει τῶν ἐντυπώσεων, ἃς διαβιβάζουσι ταῦτα ἢ ἐκεῖνα τὰ αἰσθητήρια ὄργανα*).

Ἡ γέφυρα, ἡ μεσάζουσα μεταξὺ τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν νεύρων καὶ μυώνων, ἀποκόπτεται διὰ τῶν πειραμάτων τούτων προςωρινῶς εἴς τινα μέρη τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἐν καταστάσει μυϊκῆς νάρκης τὰ ὑποκείμενα, καίτοι διατηροῦντα σώας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὰς αἰσθήσεις των, δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν θέλησίν των εἰς τὰ οἰκεῖα κινητικὰ νεῦρα, δι' ὧν ἐνεργοῦνται αἱ ἀντίστοιχοι μυϊκαὶ κινήσεις, συγχρόνως δὲ καὶ δὲν αἰσθάνονται ὡς ἄλγος τὸν ἐρεθισμὸν τῶν ἐκεῖ κειμένων αἰσθητικῶν νεύρων. Ἂν δι' ἐνεργοῦ καὶ μάλιστα αἰφνιδίου ἐρεθισμοῦ κατορθωθῇ νὰ τεθῶσιν αὖθις εἰς ἐνέργειαν τὰ αἰσθητικὰ νεῦρα, ἀμέσως τότε ἀποκαθίσταται πάλιν ἐντελῶς ἡ κυριαρχία τῆς βουλήσεως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ τῶν μυώνων.

Ἂν δὲ διακοπῇ ἡ συγκοινωνία τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος πρὸς αἰσθητήρια τινά, αἱ ἐντυπώσεις τούτων δὲν γίνονται αἰσθηταὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου. Ἂν εἰς τοιοῦτόν τινα ἄνθρωπον, οὗ ἡ θέλησις ἔχασε τὴν δύναμιν νὰ παρακολουθῇ τὴν πορείαν τῶν ἰδεῶν του, εἴπωμεν, ἐγχειρίζοντες αὐτῷ ὠμὸν γεώμηλον, „τοῦτο εἶνε μῆλον, φάγε αὐτό!" αἱ γευστικαὶ καὶ ἄλλαι ἰδιότητες τοῦ μήλου παράγονται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐκφωνήσεως „τοῦτο εἶνε μῆλον!" οὐχὶ δι' ἐντυπώσεων, ἃς λαμβάνουσι τὰ αἰσθητήρια, ἀλλὰ διὰ τῶν ἐκφωνουμένων λέξεων παράγονται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου αἱ οἰκεῖαι παραστάσεις, ἑπομένως οὐχὶ ἡ σωματική, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ ἐντύπωσις φέρει εἰς τὴν συνείδησιν τὴν ἰδέαν τοῦ μήλου καὶ τὴν γεῦσιν αὐτοῦ, ἡ δὲ οὐδόλως ἢ λίαν ἀτελῶς λειτουργοῦσα αἴσθησις τῆς ὁράσεως καὶ τῆς

*) Καὶ ὁ Καθηγ. Γουλ. Wundt χαρακτηρίζει τὰ φαινόμενα ταῦτα ὡς ἀνακοπὰς τῆς βουλήσεως ἐν τῇ διατριβῇ του „Ἡ δεισιδαιμονία ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ".

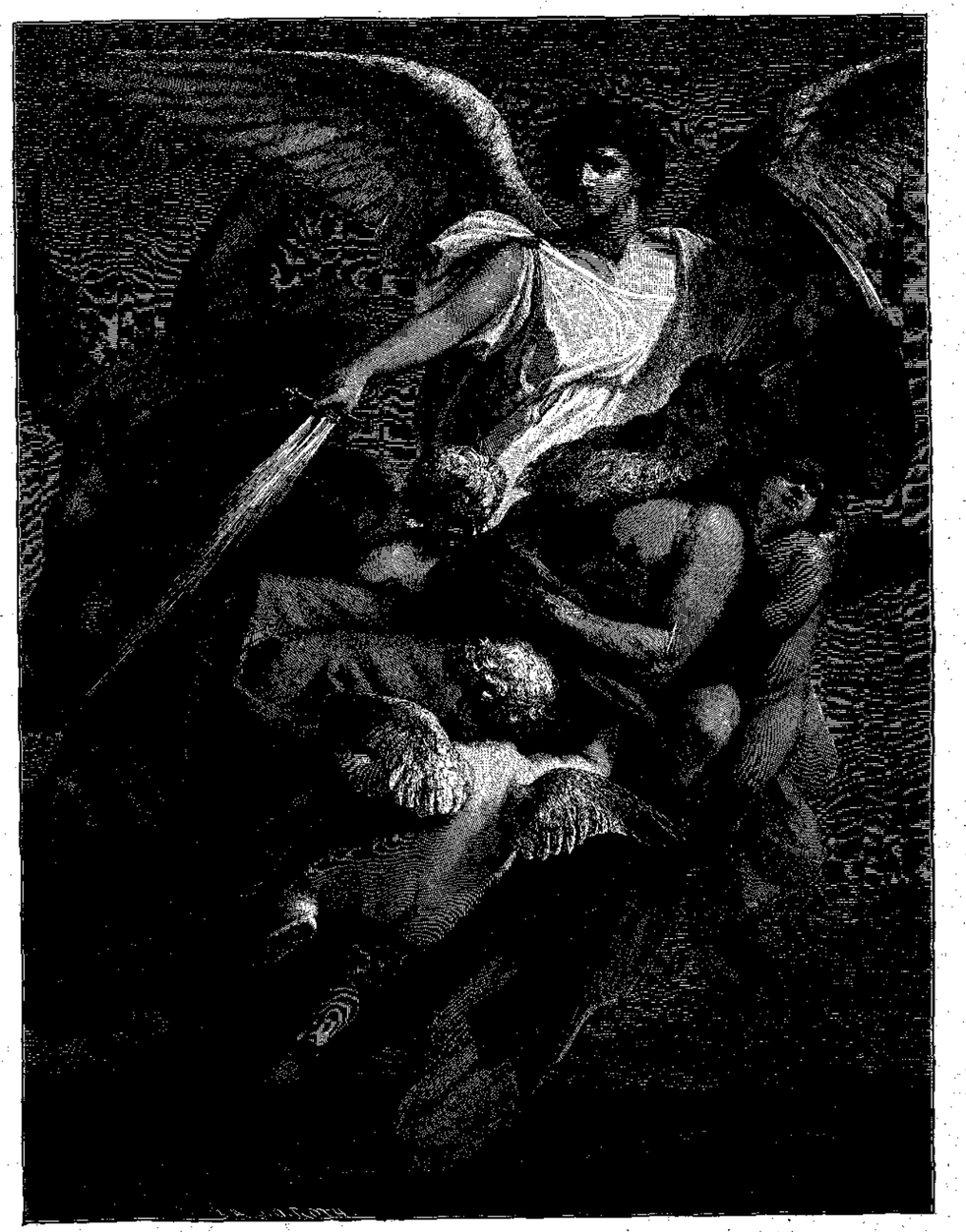

ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟ ΠΤΩΜΑ ΤΟΥ ΜΩΪΣΕΩΣ.

Εἰκὼν B. Plockhorst.

γεύσεως δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ διαψεύσωσι τὴν παράστασιν ταύτην.

Ἂν τὸ σκότος, εἰς ὃ τό τε πνεῦμα καὶ αἱ αἰσθήσεις ἑνὸς τοιούτου ὑποκειμένου βυθίζονται, ἦνε τόσον βαθὺ ὥςτε νὰ παύσωσι λειτουργοῦντα ὅλα τὰ αἰσθητήρια, τότε αἱ προσταγαὶ δὲν εἶνε πλέον ἱκαναὶ να ἐνεργήσωσιν ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ μέλη του δύνανται νὰ τοποθετηθῶσιν ὑφ' ἡμῶν εἰς οἱανδήποτε καὶ ὁσονδήποτε ἀφύσικον θέσιν, ἕως οὗ ὁ κάματος καὶ οἱ σπασμοὶ θέσωσι τέρμα εἰς τὸ πείραμα.

Τὸ ἀδύνατον αὐτὸ τοῦ νὰ στρέψωμεν αὐθαιρέτως τὴν προςοχὴν τοῦ νοῦ ἀπὸ μιᾶς ἰδέας πρὸς μίαν ἄλλην παρέχει ἡμῖν τὴν κλεῖδα πρὸς ἐξήγησιν ὅλων τῶν τόσον μυστηριωδῶν φαινομένων πειραμάτων. Τοῦτο ἐπίσης ἐξηγεῖ καὶ διὰ τί τοιαῦτα πρόςωπα ἀδυνατοῦσι νὰ κινήσωσι τῇ ἰδίᾳ βουλήσει τὸ μέλος ἐκεῖνο, ὅπερ νομίζουσι διατελοῦν ὑπὸ ξένην ἐπήρειαν. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, ἐπειδὴ δὲν δύνανται νὰ στρέψωσι τὴν πνευματικήν των προςοχὴν καὶ τὴν θέλησιν πρὸς τὸ νευρικὸν τοῦτο μέρος, οὐδὲν δ' αἰσθάνονται ἑπομένως κατὰ τὸ μέλος τοῦτο.

Οἱ ἰατροὶ γνωρίζουσιν ὅτι ὁ Velpeau καὶ ὁ Broca ἐν ἔτει 1860 ἐξετέλεσαν χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις εἰς πρόςωπα, οὐδὲν ἄλγος ἐξ αὐτῶν αἰσθανθέντα, προηγουμένως ὅμως ὑποβληθέντα εἰς τὰ ὑπνωτικὰ πειράματα τοῦ Braid. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ οἱ ὑπνωτιζόμενοι, ἂν τοῖς διαβεβαιώσωμεν τοῦτο, ἀγνοοῦσι καὶ αὐτὸ τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀδυνατοῦσι νὰ ἐνθυμηθῶσι τὸ ἴδιον ὄνομα, δὲν δύνανται ν' ἀριθμήσωσι κτλ. καὶ τοῦτο διότι δὲν εἶνε εἰς θέσιν ἀπὸ τῆς κυριαρχούσης αὐτῶν ἰδέας νὰ εὕρωσι τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἄλλην ἰδέαν, ἐφ' ἧς ἔπρεπε νὰ στρέψωσι τὴν προςοχὴν των, ὅπως εἴπωσιν *α*, ὅπως προφέρωσι τὸ ὄνομά των, καὶ ἀριθμήσωσιν ἕν, δύο, τρία κτλ. Ἡ κατάστασις δὲ αὕτη δὲν διαφέρει πολὺ ἐκείνης, εἰς ἣν πολλάκις ἀκουσίως πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον περιπίπτομεν λησμονοῦντες τὸ ὄνομα γνωρίμου τινὸς ἢ γνωστοῦ ἀντικειμένου καὶ μὴ δυνάμενοι παρ' ὅλας μας τὰς προςπαθείας νὰ τὸ ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην. Ἕνεκα τούτου λοιπὸν καὶ ὑποκειμενόν τι, τοιαύτην πάσχον πνευματικὴν σύγχυσιν, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ πείσωμεν, ὅτι εἶνε ἄλλος ἄνθρωπος, καὶ πειθαναγκάσωμεν οὕτως εἰπεῖν να ἐνεργῇ ὡςὰν ἦτο πραγματικῶς τοιοῦτος, διότι καὶ ἡ συναίσθησις ἀκόμη περὶ τοῦ τίς εἶνε ἕκαστος ἡμῶν θεμελιοῦται ἐπὶ τοῦ μνημονικοῦ ἤτοι τῆς προαιρετικῆς διευθύνσεως τῆς πνευματικῆς προςοχῆς πρὸς διαφόρους παραστάσεις.

Ἐντεῦθεν ἐννοεῖ πᾶς τις, ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον λογικῶς δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι πάντα τὰ ἀσφαλῶς παρατηρηθέντα ταῦτα φαινόμενα. Πῶς ὅμως συμβαίνει, ὥςτε εἴς τινας ἀνθρώπους ἀφανέσταται τινες ἀφορμαὶ ν' ἀρκῶσι πρὸς ἄρσιν τῆς γεφύρας τῆς μεταγούσης ἀπὸ τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ σῶμα, ἀπὸ τῆς βουλήσεως καὶ νοήσεως πρὸς τὴν τῶν νεύρων ἐνέργειαν, τοῦτο δὲν ἐπετύχομεν ἀκόμη νὰ ἐξιχνιάσωμεν. Μέχρι τοῦ νῦν πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς φυσικήν τινα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐξιστόρησιν ἐματαιώθη, καὶ τοῦτο ἐπειδὴ δὲν ἐξηγήθη ἀκόμη ἡ μεταποίησις τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας τῆς βουλήσεως εἰς τὴν νευρικὴν λειτουργίαν καὶ ἡ μετάδοσις τῶν ὑλικῶν ἐρεθισμῶν τῶν αἰσθητηρίων μας εἰς τὴν ἐν ἐπιγνώσει καὶ πνευματικὴν παράστασιν ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐνταῦθα ἐκτεθέντα φαινόμενα τὴν ἔδραν των ἔχουσι κυρίως εἰς τὸ μεταβατικὸν τοῦτο διάστημα, διὰ τοῦτο ἀνεξήγητα ἀποβαίνουσι καὶ τὰ οὐσιωδέστερα αὐτῶν σημεῖα.

Ὁ Grützner διατείνεται ὅτι διὰ τῶν μονοτόνων αἰσθητικῶν ἐρεθισμῶν, προςηλώσεως δηλ. καὶ ψηλαφήσεως τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τῶν καθεξῆς, μέρη τινὰ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν οἷς γεννᾶται ἡ καθαρὰ νόησις καὶ ἡ βούλησις, τίθενται ἐκτὸς ἐνεργείας. Ἂν τοῦτο ἦτο ὀρθόν, ἔπρεπε τὰ μέρη ταῦτα νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν φαιὰν οὐσίαν, οὐχὶ δὲ νὰ καταλαμβάνωσι τὴν πρὸς τὰ ὀπίσω κειμένην χώραν τοῦ ἐγκεφάλου, διότι ἄλλως εἰς τοὺς ὑπνωτιζομένους ἔδει νὰ συμβαίνωσι καὶ ταραχαὶ τῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς λειτουργίας τῆς κόρης ἀπέναντι τῶν ἐκ τοῦ φωτὸς ἐντυπώσεων, ὅπερ, ἐγὼ τοὐλάχιστον, οὐδέποτε εἰς οὐδὲν τῶν πειραμάτων μου παρετήρησα.

Ἐπίσης σφαλερὸν θὰ ἦτο, ἂν ἠθέλομεν εἰπεῖ ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι φαντάζονται μόνον, ὅτι δὲν δύνανται νὰ πράξωσι ἢ ν' ἀντιληφθῶσί τι κατὰ βούλησιν, διότι τὸ νὰ φαντασθῶμεν ὅτι πρᾶγμά τι εἶνε τοιοῦτον, οἷον πραγματικῶς δὲν εἶνε, προϋποθέτει πάντως πρόθεσίν τινα καὶ ποσόν τι βουλήσεως, ἐν ᾧ τὸ κύριον γνώρισμα τῆς ὑπνοβατικῆς ταύτης καταστάσεως εἶνε ἡ τελεία ἄρσις τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ μαγνητιζόμενα ὑποκείμενα ἀντιλαμβάνονται πραγματικῶς ὅ,τι ἂν ἡμεῖς τοῖς εἴπωμεν, βλέπουσι τρόπον τινὰ διὰ τοῦ πνεύματός των καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ, γεύονται διὰ τοῦ νοὸς καὶ οὐχὶ διὰ τῆς γλώσσης των, αἰσθάνονται ψῦχος, θερμότητα, σχῆμα καὶ ὄγκον διὰ τοῦ πνεύματός των καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἁφῆς.

Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι τὰ τοιαῦτα πειράματα ὑπόσχονται μείζονα ἐπιτυχίαν, ἂν γίνωνται ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι ζωηροτέραν τὴν φαντασίαν, ῥέπουσι πρὸς τὰ ὀνειροπολήματα καὶ τοὺς ῥεμβασμοὺς καὶ εὐκόλως ἀφαιροῦνται, δηλαδὴ τὸ πνεῦμά των εὐχερῶς ἀπομακρύνεται τῶν σωματικῶν ἐντυπώσεων. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν δέκα περίπου ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν φαίνονται ἰδιάζοντες πρὸς τοιαῦτα πειράματα, ἐκ τῶν ἀνωτέρω δὲ ἐξάγεται, ὅτι παρὰ ταῖς γυναιξὶ καὶ μάλιστα ταῖς νεάνισιν ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶνε πολὺ μεγαλείτερος.

Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη ν' ἀπορῶμεν καὶ νὰ θαυμάζωμεν πῶς οἱ Φακῖραι τῆς Ἀνατολῆς κατορθώνουσι νὰ βασανίζωσιν τὸ σῶμά των διὰ τῶν σκληροτέρων βασάνων χωρὶς νὰ δεικνύουσι οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τοῦ ἄλγους σημεῖον; Πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι συμβαίνει τι ὑπερφυσικὸν φαινόμενον ἢ ἀγυρτία, ἂν μοναχός τις ἢ δόκιμος μοναστηρίου τινός, ὑποβληθεὶς εἰς ἀδιάκοπον πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἄσκησιν, περιπίπτει τέλος εἰς ἔκστασιν, ὁμοίαν πρὸς τὴν ἀνωτέρω περιγραφεῖσαν κατάστασιν, καὶ διακούσης ταύτης βλέπει, ἀκούει καὶ αἰσθάνεται πράγματα ὑπερακοντίζοντα καὶ τὰ τερατωδέστερα τῆς δεισιδαιμονίας φαντασιοκοπήματα; Μέχρι τῆς σήμερον καὶ αὐτοὶ οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ψυχολόγων ἠγνόουν, ὅτι τόσον πολὺς ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν πρὸς τοιαῦτα πειράματα καταλλήλων προςώπων καὶ ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι, ὡς ὁ Χάνσεν, δυνάμενοι νὰ δώσωσι περὶ αὐτῶν παραστάσεις ἐπὶ εἰσιτηρίοις.

Οὐχὶ δὲ ἄπο σκοποῦ παρεσιώπησα ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν παραδειγμάτων μου περιστάσεις τινάς, σπουδαίας μὲν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν τοιούτων πειραμάτων, ἀσημάντους δὲ διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ κατανόησιν αὐτῶν, διότι πολὺ βλαβερὸν θὰ ἦτο, ἂν ἄκλητοι ἐπεχείρουν κατὰ τὴν περιγραφὴν ταύτην νὰ τὰ μιμηθῶσιν. Εὐνόητον εἶνε, ὅτι ὅσον διαρκέστερον καὶ συχνότερον χάνομεν τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ στρέφωμεν ὅπου ἂν θέλωμεν τὴν πνευματικὴν προςοχήν μας, τόσον εὐκολώτερον δυνάμεθα νὰ ὑποπέσωμεν ἐπὶ τέλους εἰς μόνιμον ἢ τοὐλάχιστον μακροχρόνιον διανοητικὴν ταραχήν. Οἱ ὑπο-

βληθέντες εἰς τοιαῦτα πειράματα ἐπὶ ἡμέρας ὅλας ἔχουσι τὴν διάνοιαν τεταραγμένην, πάσχουσι δὲ κατόπιν κεφαλαλγίαν, ληθαργίαν καὶ γενικὴν ἐξάντλησιν τοῦ σώματος, εἰς τοὺς ἄγαν δ' εὐερεθίστους ἀναφαίνονται ἐνίοτε παραλυτικὰ συμπτώματα καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κινήσεις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καρδίας, συνέπειαν ἔχοντα συμφορήσεις κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀσφυκτικοὺς παροξυσμούς, δυναμένους νὰ ἐπενέγκωσι καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν θάνατον.

Μεθ' ἑκάστην τοῦ πειράματος ἐπανάληψιν ἡ εὐαισθησία τοῦ εἰς αὐτὸ ὑποβαλλομένου ἐπιτείνεται, δύναται δ' ἐπὶ τέλους τοσαύτη νὰ καταστῇ, ὥςτε ὁ πάσχων νὰ περιπίπτῃ εἰς βαθύτατον λήθαργον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξωτερικῆς ἀφορμῆς, να καταλαμβάνεται δὲ μετ' ὀλίγον καὶ ὑπὸ σφοδρῶν σπασμῶν, καθιστώντων αὐτὸν ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν βιοποριστικὴν ἐργασίαν καὶ ἐνασχόλησιν. Συμβουλεύω λοιπὸν πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε εὐαισθήτους καὶ μάλιστα τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς νέους ν' ἀπέχωσιν ἀεὶποτε καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἁπλῆς θέας τῶν τοιούτων πειραμάτων. Ἡ ῥοπὴ πρὸς τὴν ὑπνωτικὴν ταύτην κατάστασιν δύνανται εὐκόλως, ὥς τις κολλητικὴ νόσος, νὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς ἄλλους, προηγουμένως μὴ ἔχοντας ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς ὑπνωτικῆς διαθέσεως. Παρ' ὅλην των τὴν ἀντίστασιν δὲν δύνανται πλέον κατόπιν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐπέλευσιν τοιαύτης τινὸς πνευματικῆς ταραχῆς, ἀπαράλλακτα ὅπως δὲν δύναταί τις νὰ μὴ χασμηθῇ, ἀφ' οὗ ὁ πλησίον τοῦ ἔδωκε πρῶτος τὸ κακὸν παράδειγμα καὶ ὅπως, ὡς πολλάκις ἀπεδείχθη, εὐθυμία, κακοδιαθεσία καὶ παρὰ ταῖς γυναιξὶν ὑστερισμὸς καὶ παραφροσύνη ἐνεργοῦσιν ὡς κολλητικαὶ ἀσθένειαι.

Εὐτυχῶς οἱ πλεῖστοι τῶν εὐαισθήτων δὲν γνωρίζουσι τοῦτο καὶ ὅσοι ἔκαμαν ἅπαξ ἐφ' ἑαυτῶν τὴν δυςάρεστον ταύτην ἀνακάλυψιν εὐχερῶς δύνανται νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ ἐπαναλήψεων, ἀποχρούοντες ἐντόνως καὶ ἐκ τῶν προτέρων πᾶσαν νέαν δοκιμήν.

R. Rühlmann.

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ.

(*Διήγημα.*) (*συνέχεια.*)

XVI.

Παρῆλθον τρεῖς ἡμέραι. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ ἅπαξ ἔτι τὴν οἰκογένειαν Ῥάτς! Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ εὕρισκον ἐκεῖ τὴν λύσιν παντὸς ὅ,τι ἐκίνει τὴν περιέργειάν μου καὶ ὅπερ ἐν τούτοις δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω. Ἀλλὰ πάλιν ἐκεῖ θὰ συνήντων τὸν θορυβῶδη ἀπόμαχον! Αὐτὴ ἡ τελευταία ἰδέα με ἠμπόδιζε.

Ὅτε λίαν μελαγχολικήν τινα ἑσπέραν ἐκαθήμην μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ ἐδοκίμαζον ν' ἀναγνώσω ἓν βιβλίον . . . ἐν ᾧ ἔξω ἔπιπτον πυκνὰ χιονώδη νέφη καὶ ψυχρὸς ἄνεμος ἔπνεε καὶ ἡ ξηρὰ χιὼν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἤρχετο καὶ ἔκρουε τὰ παράθυρά μου, ὡςὰν νὰ ἐρρίπτοντο κατ' αὐτῶν βιαίως χονδροὶ κόκκοι ἄμμου . . . εἰςῆλθεν ὁ ὑπηρέτης μου καὶ μὲ μυστηριώδεις μορφασμοὺς μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι κυρία τις ἐπιθυμεῖ νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ. Ἤμην πλήρης ἀπορίας, διότι κυρίαι ποτὲ δὲν μ' ἐπεσκέπτοντο καὶ μάλιστα εἰς τόσον προκεχωρηκυῖαν ὥραν. Ἐν τούτοις τὸν διέταξα νὰ τὴν εἰςαγάγῃ. Ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἐσπευσμένως εἰςῆλθε γυναικεία τις μορφή, περιτετυλιγμένη ἐντὸς ἐλαφροῦ θερινοῦ μανδύου καὶ φέρουσα κίτρινον περιτραχήλιον. Διά τινος βιαίας κινήσεως ἔρριψεν ἀφ' ἑαυτῆς καὶ περιτραχήλιον καὶ μανδύαν, ὅλως ὑπὸ τῆς χιόνος κεκαλυμμένα, καὶ πρὸ ἐμοῦ ἵστατο — ἡ Σουσσάνα!

Τόσον εἶχον ἐκπλαγῆ, ὥςτε οὐδεμίαν λέξιν ἠδυνήθην ἀμέσως νὰ προφέρω. Ἀλλ' αὐτὴ ἐπλησίασε τὸ παράθυρον, ἐστηρίχθη διὰ τοῦ ὤμου της ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν στάσιν ταύτην. Μόνον τὸ στῆθός της ἐκολποῦτο σπασμωδικῶς, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπλανῶντο τῇδε κἀκεῖσε καὶ ἀπὸ τὰ ὠχρά της χείλη ἐξήρχετο ἡ ἀναπνοὴ ὡς ἐλαφρός τις καὶ διαρκὴς στόνος. Ἐνόησα ὅτι αἰτία τῆς ἐλεύσεώς της δὲν ἦτο συνήθης τις θλῖψις· ὁμοίως ἐνόησα μεθ' ὅλην μου τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ τὴν μικράν μου ἡλικίαν, ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην πρὸ ἐμοῦ ἡ τύχη μιᾶς ὁλοκλήρου ὑπάρξεως . . . πικρὰ καὶ ὀδυνηρὰ τύχη . . . ἔφθασεν εἰς τὸ ὕπατον αὐτῆς σημεῖον.

— Σεῖς, δεσποινὶς Σουσσάνα, ἤρχισα· ἀλλὰ πῶς . . . .

Ἥρπασεν αἴφνης τὴν χεῖρά μου διὸ τῶν ὡς πάγος ψυχρῶν δακτύλων της, ἀλλ' ἡ φωνή της διεκόπη· ἀνεστέναξε μόνον διακεκομμένως καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ στήθους. Οἱ πυκνοὶ πλόκαμοι τῆς μελαίνης κόμης της κατέπεσαν ἐπὶ τοῦ προςώπου της . . . ὄντες ἀκόμη κεκαλυμμένοι ὑπὸ νιφάδων χιόνος.

— Παρακαλῶ, ἡσυχάσατε . . . καθήσατε, ἤρχισα λέγων, ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὸν καναπέ . . . Μὰ τί συνέβη; Σᾶς παρακαλῶ, καθήσατε.

— Ὄχι, εἶπε μὲ φωνὴν μόλις ἀκουομένην καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὸ παράθυρον. Ἐδῶ εἶμαι πολὺ καλὰ . . . ἀφῆστέ με . . . δὲν μπορούσατε ποτὲ νὰ σκεφθῆτε . . . ἀλλ' ἂν ἠξεύρετε . . . ἂν ἐγὼ . . . ἂν . . .

Ἤθελε νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἑαυτόν της, ἀλλὰ τὰ δάκρυα κατεπλημμύρησαν μετ' ἀκαταμαχήτου δυνάμεως τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ λυγμοί, ταχεῖς καὶ σπασμωδικοὶ λυγμοὶ ἀντήχουν εἰς τὸ δωμάτιον.

Ἡ καρδία μου ἐκινδύνευε νὰ διαρραγῇ. Ἐν συνόλῳ δὶς μόνον εἶχον ἰδεῖ τὴν Σουσσάναν. Καὶ εἶχον μὲν τὸ μαντεύσει ὅτι ὁ βίος της δὲν εἶχεν ἀκολουθήσει ὁδὸν διὰ ῥόδων ἐστρωμένην, ἀλλὰ πάντοτε τὴν ἐθεώρουν ὡς ὑπερήφανον καὶ μὲ ἰσχυρὸν χαρακτῆρα κόρην· καὶ τώρα αἴφνης τὰ πλήρη ἀπελπισίας καὶ ἀκατασχέτως ῥέοντα ταῦτα δάκρυα . . . ὦ, Θεέ μου! ἔτση κλαίουν μόνον εἰς τὸν θάνατον λίαν προςφιλοῦς τινος ὄντος!

Ἰστάμην πρὸ αὐτῆς ὡςὰν ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ ἤμην καταδεδικασμένος εἰς θάνατον.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε τέλος ἀφ' οὗ ἐπανειλημμένως καὶ σχεδὸν ὀργίλως ἀπέμαξε τοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμούς της. Γλήγορα θὰ περάσῃ. Ἦλθον ἐδῶ . . .

Λυγμοὶ πάλιν τὴν κατέλαβον, ἀλλ' ἄνευ δακρύων.

— Ἦλθον . . . Γνωρίζετε βέβαια . . . ὁ Ἀλέξανδρος Φουστὼφ ἀνεχώρησε;

Δια τῆς μιᾶς ταύτης ἐρωτήσεως ἡ Σουσσάνα μοὶ ἐξωμολογήθη τὰ πάντα, καὶ συγχρόνως μὲ προςέβλεψε τοιουτοτρόπως ὡςὰν νὰ μοὶ ἔλεγε: — Μὲ ἐννοεῖς βέβαια καὶ δὲ αὐτὸ θὰ μὲ φεισθῇς; δὲν εἶνε;

Ἡ δυςτυχής! Καμμία λοιπὸν ἄλλη ἔξοδος δὲν εἶχε τῇ ἀπομείνει!

Δὲν ἐγνώριζον τί ἔπρεπε ν' ἀποκριθῶ.

— Ἔφυγε, ἔφυγε . . . τί ἐπίστευσεν! ἔλεγεν ἡ Σουσσάνα. Καὶ ἐμένα οὔτε νὰ μὲ ἐρωτήσῃ μιὰ φορὰ ἠθέλησεν! Ἐνόμιζεν ὅτι δὲν θὰ τῷ ἔλεγα ὅλην τὴν ἀλήθειαν . . . αὐτὸ 'μπόρεσε νὰ τὸ πιστεύσῃ περὶ ἐμοῦ! Ὡςὰν ἐγὼ νὰ τὸν ἐξηπάτησά ποτε!

Ἔδηξε τὸ κάτω χεῖλός της, ἔκλινεν ὀλίγον πλαγίως καὶ ἤρχισε νὰ ξέῃ διὰ τοῦ ὄνυχος τὰ σχήματα τοῦ πάγου, τὰ ὁποῖα εἶχον σχηματισθῇ ἐπὶ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου. Ταχέως ἔσπευσα εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἔστειλα ἔξω τὸν ὑπηρέτην, ἐπέστρεψα ἀμέσως καὶ ἤναψα ἄλλο φῶς . . . Δὲν γνωρίζω ὅλως διόλου διὰ τί ἔκαμα ὅλα ταῦτα . . . ἤμην τόσον συγκεκινημένος!

Ἡ Σουσσάνα ἐκάθητο ὡς καὶ πρότερον πρὸ τοῦ παραθύρου καὶ τώρα μόλις παρετήρησα πόσον ἐλαφρῶς ἦτον ἐνδεδυμένη· φαιόχρους ἐσθὴς μὲ λευκὰ κομβία καὶ πλατεῖα δερματίνη ζώνη· αὐτὴ ἦτον ὅλη της ἡ ἐνδυμασία. Τὴν ἐπλησίασα· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἔδωκεν εἰς ἐμὲ τὴν παραμικρὰν προςοχήν.

— Τὸ ἐπίστευσε . . . . τὸ ἐπίστευσεν, ἐψιθύριζεν ἐλαφρῶς κινουμένη ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Δὲν ἐδίσταζεν ὅλως διόλου νὰ μοῦ δώσῃ αὐτὴν τὴν τελευταίαν πληγήν.

Αἴφνης ἐστράφη πρὸς ἐμέ.

— Γνωρίζετε τὴν διεύθυνσίν του;

— Μάλιστα, δεσποινὶς . . . τὴν ἐπῆρα ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην του . . . τὴν ἔμαθα εἰς τὴν κατοικίαν του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος τίποτε δέν μοι ἐφανέρωσε περὶ τοῦ σκοποῦ του· δὲν τὸν εἶχα ἰδεῖ ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ ἐπῆγα ἐκεῖ διὰ νὰ μάθω τί γίνεται· ἀλλ' αὐτὸς εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν Μόσχαν.

— Γνωρίζετε τὴν διεύθυνσίν του; ἐπανέλαβε. Γράψατέ του λοιπὸν ὅτι μ' ἐφόνευσε. Εἶσθε τίμιος νέος, τὸ γνωρίζω. Μαζῆ σας βεβαίως

δὲν ὡμίλησε τίποτε περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ εἶπε πολλὰ περὶ ὑμῶν. Γράψατέ του . . . . ἄχ, γράψατέ του νὰ ἐπιστρέψῃ ὅσον τὸ δυνατὸν γρήγορα, ἂν θέλῃ νὰ μ' εὕρῃ ζῶσαν ἀκόμη! . . . ἀλλ' ὄχι δὲν θὰ μ' εὕρῃ πλέον!

Ἡ φωνὴ τῆς Σουσσάνας εἰς ἑκάστην λέξιν ἐγίνετο ἠρεμωτέρα, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία κατέστη ὅλως ἥσυχος . . . ἡ γαλήνη ὅμως αὐτὴ μοὶ ἐφάνη πολὺ φοβερωτέρα καὶ ἀπαισιωτέρα τῶν προτέρων λυγμῶν.

— Τὸν ἐπίστευσεν! εἶπεν ἅπαξ ἔτι καὶ ἐστήριξε τὴν σιαγόνα ἐπὶ τῶν ἐσταυρωμένων χειρῶν της.

Αἴφνης σφοδρὰ καὶ συριγματώδης πνοὴ ἀνέμου ἐσάρωσε τὴν χιόνα ἀπὸ τὸ παράθυρον· ῥεῦμα ψυχροῦ ἀέρος ἐφύσησεν εἰς· τὸ δωμάτιον . . . ἡ φλὸξ τῆς λαμπάδος ἤρχισε νὰ τρέμῃ . . . ἡ Σουσσάνα ἐρρίγησε.

Ἅπαξ ἔτι τὴν παρεκάλεσα νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— Ὄχι, ὄχι· ἀφῆστέ με, ἀπεκρίθη· Ἐδῶ εἶμαι πολὺ καλά.

Συνεπιέσθη εἰς τὰς ὑπὸ πάγου κεκαλυμμένας ὑάλους τοῦ παραθύρου, ὡςὰν ἐκεῖ νὰ εἶχεν εὕρει ἄσυλον διὰ τὸν ἑαυτόν της.

— Ἀλλὰ σεῖς τρέμετε δά, εἴσθε ξύλο ἀπὸ τὸν πάγον! ἀνεφώνησα. Κυτάξετε, τὰ στιβάλια σας ἔγιναν νερὸ ἀπὸ τὴν ὑγρασία.

— Ἀφῆστέ με . . . σᾶς παρακαλῶ . . . ἐψιθύρισε καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἀγωνιώδης φρίκη μὲ κατέλαβε.

— Δεσποινίς! ἐφώνησα. Ἐλᾶτε ἐτὸν ἑαυτόν σας, σᾶς παρακαλῶ! Τί ἔχετε; Πρὸς τί τόση ἀπελπισία; Θὰ ἰδῆτε πῶς ὅλα θὰ ἐξηγηθοῦν . . . ἴσως καμμία παρανόησις . . . ἀπροσδόκητόν τι ἐπεισόδιον . . . θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ. Θὰ τὸν εἰδοποιήσω, σήμερον μάλιστα θὰ τοῦ γράψω . . . τοὺς λόγους σας ὅμως δὲν θὰ τοὺς ἐπαναλάβω εἰς αὐτὸν . . . πῶς θὰ ἦτο τοῦτο δυνατόν;

— Δὲν θὰ μ' εὕρῃ πλέον, εἶπεν ἡ Σουσσάνα ψιθυρίζουσα. Θὰ ἠρχόμην ἐγὼ ποτὲ ἐδῶ, πρὸς σᾶς, πρὸς ἕνα ξένον ἄνθρωπον, ἂν δὲν ἐγνώριζον ὅτι δὲν μένω πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων; Ἄχ, τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἀκόμη μοὶ εἶχε μείνει, τὸ ἔχασα καὶ αὐτὸ διὰ παντός! Ἐν τούτοις δὲν θέλω ν' ἀποθάνω ὅλως διόλου ἀφανής, μεμονωμένη καὶ ἐγκαταλελειμμένη, ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ εἴπω εἰς ἕνα ὁποιονδήποτε ἄνθρωπον: Βλέπεις, ἔχασα τὰ πάντα . . . καὶ ἀποθνήσκω!

Ἐκ νέου ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ψυχρόν της καταφύγιον . . . .

Καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν δὲν θὰ λησμονήσω τὴν κεφαλὴν ταύτην, τοὺς ἀκινήτους ἐκείνους ὀφθαλμοὺς μὲ τὸ ἀχανές, ἀλλ' ἀπεσβεσμένον βλέμμα των, τὴν μέλαιναν ἐκείνην καὶ λελυμένην κόμην, ἥτις ἔπιπτε φασματωδῶς ἐπὶ τῶν ὠχρῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ φαιόχρουν καὶ στενὸν ἔνδυμα, ὑπὸ τὸς πτυχὰς τοῦ ὁποίου ἐκυκλοφόρει τόσον νεαρὸ καὶ τόσον θερμὴ ζωή.

Ἀκουσίως ἐκρότησα τὰς χεῖράς μου.

— Σεῖς . . . σεῖς ν' ἀποθάνητε, Σουσσάνα! Σεῖς πρέπει νὰ ζῆτε . . . καὶ μόνον νὰ ζῆτε!

Μὲ ἠτένισε κατὰ πρόςωπον ὡςὰν αἱ λέξεις μου νὰ ἐκίνησαν εἰς αὐτὴν ἀπορίαν.

— Ἄχ, δὲν τὸ ξεύρετε! ἤρχισε λέγουσα καὶ ἐκρέμασε βραδέως τοὺς βραχίονας της. Δὲν μπορῶ πλέον νὰ ζήσω. Παραπολλά, παραπολλὰ ἠναγκάσθην νὰ ὑποφέρω . . . ἄχ, παραπολλά! Τὰ ὑπέφερα . . . τώρα ὅμως . . . ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸ κατεστράφη . . . δὲν μπορῶ παρά . . .

Ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν ὀροφὴν καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις. Ἡ μελαγχολικὴ ἔκφρασις, τὴν ὁποίαν εἶχον ἤδη ἅπαξ παρατηρήσει περὶ τὰ χείλη της, ἐφάνη πάλιν πολὺ εὐκρινέστερον καὶ ἐξηπλώθη ἐφ' ὅλου της τοῦ προςώπου. Ἐφαίνετο ὡςὰν ἡ ἀκαμπτος εἱμαρμένη ν' ἀπετύπωσεν ἀνεξαλείπτως ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἔκφρασιν ταύτην . . . εἰς σημεῖον ὅτι τὸ πλάσμα τοῦτο ἦτον αἰωνίως ἀφιερωμένον εἰς τὴν καταστροφήν.

Ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ σιωπᾷ.

— Δεσποινίς, εἶπον διὰ νὰ λύσω τὴν πλήρη ἀγωνίας ταύτην σιγήν. Θὰ ἐπανέλθῃ, σᾶς διαβεβαιῶ!

Ἡ Σουσσάνα μὲ προςέβλεψεν ἐκ νέου.

— Τί εἴπατε; ἠρώτησε μετὰ προφανοῦς στενοχωρίας.

— Θὰ ἐπανέλθῃ . . . . ὁ Ἀλέξανδρος θὰ ἐπανέλθῃ!

— Θὰ ἐπανέλθῃ; ἐπανέλαβεν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἐπανήρχετο, τὴν ταπείνωσιν ταύτην, αὐτὴν τὴν ὑποψίαν του δὲν ἠμπορῶ νὰ τῷ τὴν συγχωρήσω . . . .

Αἴφνης ἔθηκε τὰς χεῖράς της ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

— Θεέ μου, Θεέ μου! τί λέγω! Καὶ διὰ τί ἦλθον ἐδῶ; Τί ἤθελα νὰ . . . νὰ σᾶς παρακαλέσω; Ἄχ, χάνω πλέον τὰ λογικά μου . . .!

— Ἠθέλετε νὰ μὲ παρακαλέσητε νὰ γράψω πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἔσπευσα ἐγὼ νὰ εἴπω.

— Ναὶ γράψατε . . . . γράψατε ὅ,τι κἂν θέλετε . . . ἀλλ' αὐτὸ ἐδῶ . . . Ταχέως ἠρεύνησεν ἐν θυλάκιόν της καὶ ἐξήγαγεν ἓν μικρὸν τετράδιον.

— Αὐτὸ τὸ εἶχον γράψει δι' αὐτὸν . . . πρὸ τῆς φυγῆς του . . . ἀλλ' αὐτὸς τὸ ἐπίστευσεν . . . ἐπίστευσεν εἰς ἐκεῖνον!

Ἐνόησα ὅτι ὁ λόγος ἦτο περὶ τοῦ Βίκτορος. Ἡ Σουσσάνα δὲν ἤθελε νὰ τὸν ὀνομάσῃ, δὲν ἤθελε νὰ προφέρῃ τὸ μισητόν του ὄνομα.

— Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι, δεσποινίς, εἶπον ἐγώ· διὰ τί παραδέχεσθε, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος συνωμίλησε . . . μετὰ . . . τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου;

— Διὰ τί, διὰ τί; Ἀλλ' ἐκεῖνος δὰ ἦλθεν ὁ ἴδιος πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ διηγήθη τὰ πάντα καὶ ἐκαυχήθη μάλιστα . . . καὶ ἐγέλασεν ἐκὰν τὸν πατέρα του! Ἐδῶ, ἐδῶ λάβετέ το, ἐξηκολούθησεν ἐναποθέτουσα τὸ τεῖχος εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἀναγνῶστέ το, στείλατέ το πρὸς αὐτόν, καύσατέ το, ῥίψατέ το εἰς μίαν γωνίαν . . . κάμετέ το ὅ,τι θέλετε . . . ὅ,τι θέλετε . . . Ἀλλ' ἐγὼ δὲν μπορροῦσα ἔτση ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ φανερώσω εἰς ἕνα ἄνθρωπον . . . Τώρα ὅμως εἶνε καιρὸς δι' ἐμὲ . . . πρέπει νὰ φύγω.

Ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ σανιδώματος τοῦ παραθύρου.

Ἠθέλησα νὰ τὴν κρατήσω.

— Ποῦ θέλετε, δεσποινίς, σᾶς παρακαλῶ! Δὲν ἀκοῦτε πόσον χιονίζει ἔξω; Εἶσθε τόσον ἐλαφρὰ ἐνδυμένη . . . καὶ ἡ οἰκία σας εἶνε τόσον μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ! Ἐπιτρέψατε νὰ παραγγείλω τοὐλάχιστον μίαν ἅμαξαν.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη, δὲν εἶνε ὅλως διόλου ἀνάγκη, εἶπεν ἰσχυρογνωμόνως διαφεύγουσά με καὶ ἁρπάζουσα τὸν μανδύαν καὶ τὸ περιτραχήλιόν της.

— Μὴ μὲ κρατῆτε, πρὸς Θεοῦ! ἤ . . . δὲν ἐξεύρω πλέον τί κάμνω! Αἰσθάνομαι τὸ κεφάλι μου πολὺ ζαλισμένο· βλέπω ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἄβυσσον, βαθεῖαν καὶ ζοφερὰν ἄβυσσον . . . . Σταθῆτε μακράν! Μὴ μ' ἐγγίζετε!

Καὶ μετὰ πυρετώδους σπουδῆς ἐνεδύθη τὸν μανδύαν καὶ περιετύλιξε τοὺς ὤμους της διὰ τοῦ περιτραχηλίου.

— Ἐγιαίνετε . . . ὑγιαίνετε! . . . Ὦ δυςτυχῆ, ταλαίπωρε λαέ μου, λαέ φυγάδων αἰωνίως περιπλανωμένων, ἐπὶ τῆς ῥάχεώς σου φέρεις τὴν κατάραν! Ἀλλ' ἐμὲ ὅμως κανεὶς δὲν ἠγάπησε . . . πῶς ἔπρεπεν αὐτός . . .

Αἴφνης ἐσιώπησε.

— Ὄχι· εἶς μὲ ἠγάπησεν! ἐπανέλαβε σταυροῦσα τὰς χεῖρας. Πανταχόθεν ὅμως ἀπειλητικῶς προβάλλει ὁ θάνατος, ὁ ἀναπόφευκτος, ἀχ ὁ ἀναπόφευκτος θάνατος! καὶ τώρα ἦλθεν ἡ σειρά μου . . . Μὴ ἔρχεσθε κατόπιν μου! ἀνεφώνησε μὲ διαπεραστικὴν φωνήν. Μὴ ἔρχεσθε κατόπιν μου! Μὴ ἔρχεσθε κατόπιν μου!

Εἶχον καταστῆ νεκρὸς ἐκ τῆς φρίκης· αὐτὴ ὅμως ὥρμησεν ἔξω καὶ μίαν στιγμὴν ἀργότερον ἤκουσα τὸν βρόντον τῆς βαρείας πύλης τῆς οἰκίας καὶ ἐκ νέου ἐσείσθησαν τὰ πλαίσια τῶν παραθύρων ὑπὸ τῶν σφοδρῶν ὠθήσεων τῆς καταπιπτούσης πυκνῆς χιόνος.

Ἀρκετὸς χρόνος παρῆλθεν ἕως ὅτου συνέλθω εἰς ἐμαυτόν. Τότε μόλις εἶχον ἀρχίσει νὰ ζῶ. Βαθέα πάθη δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη· ὀδύνην καὶ θλῖψιν δὲν εἶχον αἰσθανθῆ καὶ σπανίως μόνον ἤμην μάρτυς τοῦ πῶς ἐκδηλοῦνται τὰ ἰσχυρὰ αὐτὰ αἰσθήματα . . . Ἡ ἀλήθεια τοῦ πάθους τούτου, τῆς ὀδύνης ταύτης εἶχεν ἐμποιήσει ἐπ' ἐμοῦ βαθυτάτην ἐντύπωσιν. Ἐὰν δὲν εἶχον τὸ τετράδιον εἰς τὰς χεῖράς μου, ἠδυνάμην, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ πιστεύσω ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ ὠνειρεύθην μόνον . . τόσον ἀσυνήθη μοὶ ἐφάνησαν. Μοὶ ἐφαίνετο ὡςὰν νὰ εἶχεν ἐκραγῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου βραχεῖά τις θύελλα. Μέχρι μεσονυκτίου ἀνεγίνωσκον τὸ τετράδιον, ἀποτελούμενον ἐκ πολλῶν φύλλων ταχυδρομικοῦ χάρτου, ὅλων γεγραμμένων δι' εὐαναγνώστου, ἀλλ' ἀνωμάλου γραφῆς. Τίποτε δὲν ἦτον ἐσβεσμένον διὰ μελάνης· καμμία γραμμὴ δὲν ἦτον εὐθεῖα· εἰς ὅλας δὲ παρετηρεῖτο ἡ ταραχὴ τῆς χειρὸς καὶ οἱ παλμοὶ τῆς γραφίδος, δι' ἧς ἐγράφησαν.

Τὸ τετράδιον τοῦτο (τὸ ὁποῖον ἐφύλαξα μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης) περιεῖχε τὰ ἑπόμενα:

XVII.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥ.

Τὸν χειμῶνα τοῦτον ἀποπερατόνω τὸ εἰκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Ἰδοὶ αἱ πρῶταί μου ἀναμνήσεις. Ζῶ εἰς τὸ διαμέρισμα του Ταμπλῷ ἐν τῇ ἐξοχικῇ ἐπαύλει πλουσίου τινὸς εὐπατρίδου, τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς Κολτόβσκη, ὅπου ἔχω ὑπὸ τὴν διάθεσίν μου ἓν μικρὸν δωμάτιον τῆς δευτέρας ὀροφῆς. Μαζῆ μ' ἐμὲ ζῇ καὶ ἡ μήτηρ μου, ἰουδαία, θυγάτηρ ζωγράφου τινὸς ἀποβιώσαντος ἤδη καὶ καταγομένου ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ μήτηρ μου ἦτο γυναῖκα φιλάσθενος, ἀλλ' ἐκτόκτου καλλονῆς. Τὸ πρόςωπόν της ἐδείκνυεν ὠχρότητα ὁμοίαν πρὸς τὸ χρῶμα κηροῦ. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶχον ἔκφρασιν τόσον μελαγχολικὴν — τὴν ὁποίαν καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἀτενίζω τὴν ἠσθανόμην — ὥςτε ὁσάκις μὲ παρετήρει ἐπὶ ὀλίγον χρόνον ἐγὼ ἀκουσίως διερρηγνυόμην εἰς δάκρυα καὶ ἔπιπτον εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Διδάσκαλοι ἔρχονται καὶ μοὶ δίδουν μαθήματα· διδάσκομαι τὴν μου-

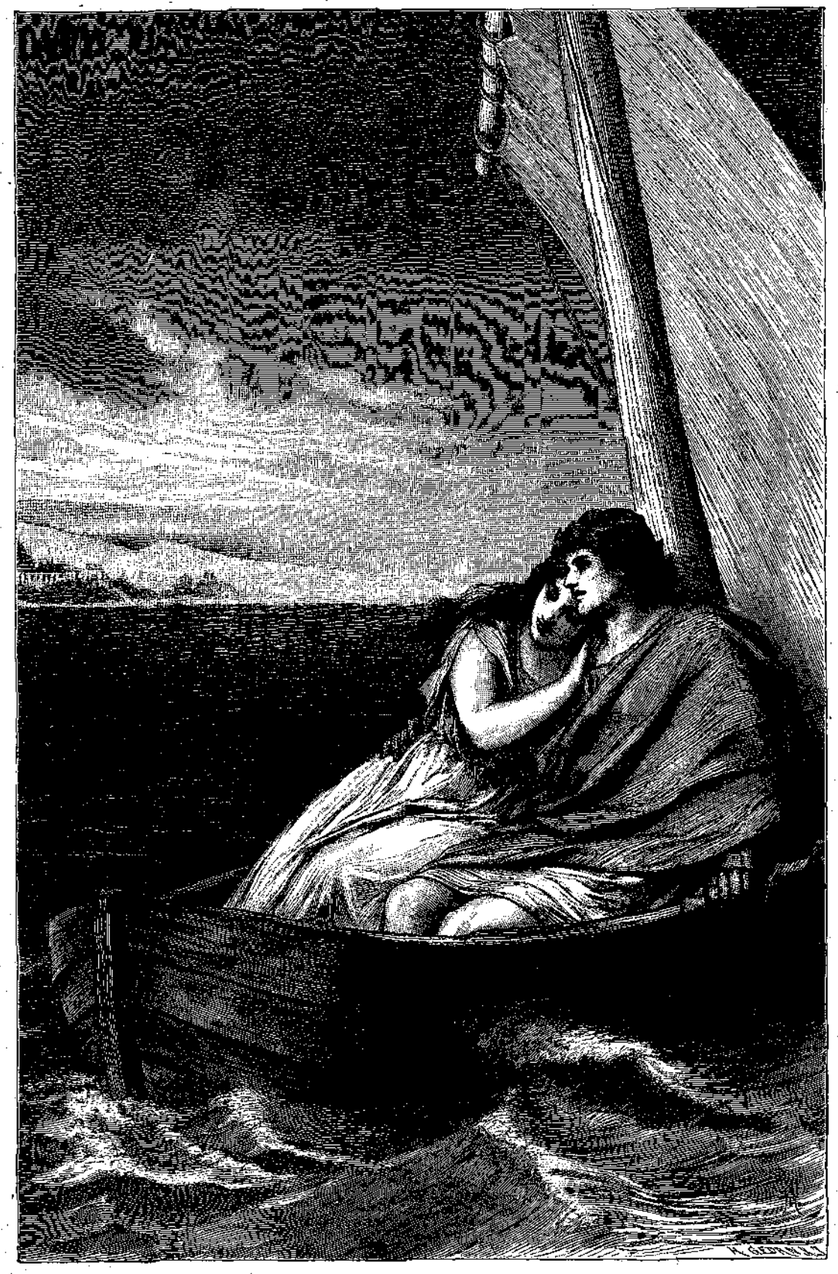

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΟ ΝΗΣΙ.

Εἰκὼν τοῦ Παύλου Τοῦμαν κατα το τραγοῦδι τοῦ Χάϊνε.

σικὴν καὶ ὀνομάζομαι δεσποσύνη. Ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ μου τρώγομεν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ κυρίου. Ὁ κύριος Κολτόβσκης εἶνε γέρων ὑψηλὸς καὶ εὐϋπόληπτος μὲ παράστημα μεγαλοπρεπὲς καὶ πλῆρες ἀξιοπρεπείας. Ἐπάνωθέν του ἡ ἄμβαρις διαρκῶς ἀναδίδει τὴν εὐωδίαν της. Ἐγὼ ὅμως πρὸ αὐτοῦ αἰσθάνομαι ἀκατανίκητόν τινα φόβον, ἂν καὶ μὲ ὀνομάζῃ „Suzon“ καὶ μοὶ προτείνῃ πρὸς ἀσπασμὸν τὴν ἰσχνήν, νευρώδη καὶ ἕνεκα τῶν μεγάλων ἐκ τριχάπτου χειρίδων μόλις ὁρατὴν χεῖρά του. Πρὸς τὴν μητέρα μου εἶνε ὑπερβολικῶς εὐπροσήγορος, ἐν τούτοις πολὺ ὀλίγον συνδιαλέγεται μετ᾽ αὐτῆς. Συνήθως ἀποτείνει πρὸς αὐτὴν μόνον δύο ἢ τρεῖς φιλοφρονητικὰς λέξεις, εἰς ἃς αὐτὴ ἀμέσως ἀπαντᾷ μετὰ σπουδῆς, — αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ σιωπᾷ, κάθηται, στρέφει γύρω του τὰ βλέμματα μετὰ μεγαλοπρεπείας, καὶ λαμβάνει βραδέως δραγμίδα ταμβάκου ἐκ τῆς χρυσῆς του καὶ διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τοῦ ὀνόματος τῆς αὐτοκρατείρας Αἰκατερίνης κεκοσμημένης ταμβακοθήκης.

Τὸ ἔννατον ἔτος τῆς ζωῆς μου θὰ μείνῃ αἰωνίως ἐγκεχαραγμένον εἰς τὴν μνήμην μου. Τότε ἔμαθον παρὰ τῶν θαλαμηπόλων, ὅτι ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς Κολτόβσκης εἶνε πατήρ μου καὶ σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἡ μήτηρ μου κατὰ διαταγήν του συνεζεύχθη τὸν κύριον Ῥάτς, ἐκτελοῦντα παρ᾽ αὐτῷ τρόπον τινὰ χρέη ἐπιστάτου. Κατ᾽ οὐδένα τρόπον ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω πῶς τοῦτο εἶνε δυνατόν. Φοβεραὶ ἀμφιβολίαι μ᾽ ἐβασάνιζον καὶ παρ᾽ ὀλίγον ν᾽ ἀσθενήσω. Τὴν κεφαλήν μου ἐτάραττον ἀπαίσιαι ἰδέαι καὶ ὅμως ὁ ταλαίπωρος νοῦς μου δὲν ἠδύνατο νὰ μοὶ δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν. „Εἶνε ἀλήθεια, μητέρα, εἶνε ἀλήθεια; τὴν ἠρώτησα· εἶνε αὐτὸς ὁ μυρωδάτος δράκος (οὕτως ἀπεκάλουν τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς) πατέρας μου;“

Ἡ μήτηρ μοο ἐτρόμαξε καὶ μοὶ ἔκλεισε τὸ στόμα.

— Νὰ μὴ ὁμιλήσῃς ποτὲ καὶ μὲ κανένα περὶ τούτου, ἀκούεις, Σουσσάνα; . . . ἀκούεις, νὰ μὴ εἰπῇς καμμίαν λέξιν! ἐπανέλαβε μὲ τρέμουσαν φωνὴν καὶ ἔσφιγξε τὴν κεφαλήν μου δυνατὰ ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Καὶ μὲ κανένα δὲν ὡμίλησα περὶ τούτου . . . . Ἠννόησα τὴν διαταγὴν ταύτην τῆς μητρός μου . . . Ἠννόησα ὅτι ὤφειλον νὰ σιωπήσω, ὅτι ἡ μήτηρ μου μὲ ἱκέτευε νὰ τὴν συγχωρήσω.

Τότε ἤρχισε καὶ ἡ δυστυχία μου. Ὁ κύριος Ῥάτς δὲν ἠγάπα τὴν μητέρα μου καὶ αὐτὴ δὲν τὸν ἠγάπα ἐπίσης. Τὴν συνεζεύχθη μόνον χάριν τοῦ χρυσίου καὶ αὐτὴ μόνον διότι ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ. Ὁ κύριος Κολτόβσκης ἐπίστευεν ἴσως, ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἄριστα ἐξωμαλύνθησαν ὅλα — „**la position était regularisée**“.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἀμφότεραι — ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ — τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου πικρῶς ἐκλαίομεν ὅλην τὴν πρωΐαν, ἡ μία εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἄλλης, — μάλιστα, πικρῶς καὶ σιωπηλῶς. Ὅτι *ἐκείνη* ἐσιώπα, δὲν ἦτον ἄπορον — τί ἔπρεπε νὰ εἴπῃ; ὅτι ὅμως ἐγὼ οὐδεμίαν ἐρώτησιν ἀπέτεινα πρὸς αὐτήν, αὐτὸ ἀποδεικνύει μόνον ὅτι τὰ δυστυχῆ παιδία γίνονται νοήμονα ταχύτερον τῶν εὐτυχῶν — καὶ τοῦτο πρὸς ἰδίαν των ζημίαν.

Ὁ κύριος Κολτόβσκης ἐξηκολούθησε ν᾽ ἀσχολῆται εἰς την ἐκπαίδευσίν μου καὶ μὲ προσείλκυσε μάλιστα ἔτι πλησιέστερον πρὸς τὸν ἑαυτόν του. Δὲν συνωμίλει πολὺ μετ᾽ ἐμοῦ — τὸ πρωΐ ὅμως καὶ τὸ ἑσπέρας ἔκρουε διὰ δύο τῶν ὡς πάγος ψυχρῶν δακτύλων του τὴν παρειάν μου, ἀφ᾽ οὗ προηγουμένως διὰ τῶν αὐτῶν δύο δακτύλων εἶχεν ἀποτινάξει τοὺς κόκκους τοῦ ταμβάκου ἀπὸ τῆς πτυχῆς τοῦ ὑποκαμίσου του, καὶ μοὶ ἔδιδεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κάτι μαῦρα ζαχαρωτά, τὸ ὁποῖα ἐπίσης εὐωδίαζον ἀπὸ ἄμβαριν καὶ τὰ ὁποῖα ἐγὼ ποτὲ δὲν τὰ ἔτρωγον.

Ὅταν ἔγινα δώδεκα ἐτῶν ἡλικίας, ἀνηγορεύθην ἀναγνώστριά του „**sa petite lectrice**“. Τῷ ἀνεγίνωσκον γαλλικὰ συγγράμματα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος: Τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ **Saint-Simon**, τοῦ Μαβλῦ, τοῦ Ῥαϋνάλ, τοῦ Ἑλβετίου, τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Βολταίρου, τῶν Ἐγκυκλοπαιδικῶν κτλ. Φυσικῶς ἐγὼ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἠννόουν, καὶ τότε ἀκόμη δὲν ἠννόουν, ὅταν αὐτὸς μειδιῶν καὶ καμμύων τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ διέταττε: „**relire ce dernier paragraphe, qui est bien remarquable**“.

Ὁ Ἰωάννης Κολτόβσκης εἶχε καταστῇ ψυχῇ καὶ σώματι γάλλος. Μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως εἶχε ζήσει ἐν Παρισίοις, ἐνεθυμεῖτο τὴν Μαρίαν Ἀντουανέτταν καὶ μάλιστα εἶχέ ποτε λάβει παρ᾽ αὐτῆς πρόσκλησιν εἰς τὸ **Trianon**. Καὶ τὸν Μιραβῶ εἶχεν ἰδεῖ, ὅστις κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν του ἔφερε παραπολὺ μεγάλα κομβία — „**exagéré en tout**“ — καὶ ἐν γένει ἦτον ἀγροῖκος ἄνθρωπος — „**en dépit de sa naissance!**“

Ἄλλως ὅμως ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς πολὺ ὀλίγα ἀφηγεῖτο περὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Δὶς ὅμως ἢ τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ συνείθιζε ν᾽ ἀπαγγέλλῃ μὲ τὴν βραδεῖαν καὶ ἔρρινον φωνήν του αὐτοσχέδιά τινα στιχουργήματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἄλλοτε ἐκφωνήσει ἔν τινι ἑσπερίδι τῆς δουκίσσης Πολινιάκ, ὅτε καὶ οὐδέποτε ἐλησμόνει νὰ στραφῇ πρὸς τὸν στραβὸν καὶ γέροντα μετανάστην, ὅστις εἶχε παρ᾽ αὐτῷ κατάλυμα δωρεὰν καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ — ὁ Θεὸς πλέον ἠξεύρει τὸ διὰ τί — ἀπεκαλεῖτο „**M. le Commandeur**“.

Ἐνθυμοῦμαι μόνον τοὺς δύο πρώτους στίχους (ἐπρόκειτο περὶ παραλληλισμοῦ τινος μεταξὺ Γάλλων καὶ Ῥώσσων):

> „**L'aigle se plait aux régions austères,**
> **Où le ramier ne saurait habiter . . . :**“

— „**Digne de M. de Saint Aulaire!** ἀνέκραζεν ἑκάστοτε ὁ λεγόμενος **M. le Commandeur.**

Μέχρι τοῦ θανάτου του ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς εἶχε κάποιαν νεαρότητα εἰς τὸ πρόσωπόν του. Αἱ παρειαί του ἦσαν ῥοδοκόκκινοι, οἱ ὀδόντες του λευκοί, αἱ ὀφρῦς του πυκναὶ καὶ ἀκίνητοι, οἱ μέλανες, ζωηροὶ καὶ ἐκφραστικοὶ ὀφθαλμοί του ἐφαίνοντο ὡς ἐξ ἀχάτου κατεσκευασμένοι. Ἰδιότροπος καθόλου δὲν ἦτο, ἐδεικνύετο δὲ πρὸς ὅλους καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ὑπηρέτας του εὐπροσήγορος. Παρ᾽ ὅλα ταῦτα ὅμως πόσον ἐστενοχωρούμην πλησίον του, μὲ πόσην χαρὰν ἑκάστοτε ἔφευγον ἀπὸ πλησίον του, πόσαι κακαὶ ἰδέαι ἐτάραττον τὸ πνεῦμά μου, ὁσάκις τὸν εἶχον ἔμπροσθέν μου! Ἄχ! καὶ ὅμως ἐγὼ ἤμην ἀθῴα, ὅλως διόλου ἀθῴα εἰς ὅ,τι μ᾽ ἔκαμαν κατόπιν!

Μετὰ τὸν γάμον παρεδόθη εἰς τὸν κύριον Ῥάτς μία πτέρυξ τοῦ οἴκου τοῦ Κολτόβσκη, διὰ νὰ κατοικῇ ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐγὼ κατῴκουν εἰς αὐτὴν μαζῇ μὲ τὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ποτὲ δὲν ᾐσθάνθην χαράν. Μετ᾽ ὀλίγον ἐγέννησεν υἱὸν . . . τὸν ἴδιον Βίκτορα, τὸν ὁποῖον μὲ δίκαιον λόγον θεωρῶ ἐχθρόν μου καὶ ὡς τοιοῦτον δύναμαι νὰ τὸν χαρακτηρίσω. Ἀφ᾽ ἧς ὥρας ἐγεννήθη, ἡ ὑγιεία τῆς μητρός μου, ἡ ὁποία πάντοτε ἦτο φιλάσθενος, ποτὲ δὲν ἐβελτιώθη. Τότε ὁ κύριος Ῥάτς δὲν τὸ ἐθεώρει ἀναγκαῖον νὰ ὑποκρίνεται αὐτὴν τὴν εὐθυμίαν, τὴν ὁποίαν δεικνύει τὴν σήμερον. Ἀδιακόπως εἶχε τὸ πρόσωπόν του κατηφές, καὶ προσεπάθει μόνον νὰ ἀποκτήσῃ ὑπόληψιν καλοῦ ἐμπόρου. Πρὸς ἐμὲ ἐφέρετο βαναύσως καὶ σκληρῶς. Μεγάλην χαρὰν ᾐσθανόμην, ὁσάκις ἐγκατέλειπον τὸν Ἰωάννην Κολτόβσκην, ἀλλ᾽ ἐπίσης εὐχαρίστως ἀπεμακρυνόμην καὶ ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν μας κατοικίαν . . . . ἄχ, δυστυχής μου νεότης! Ἀκαταπαύστως μετέβαινον ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄχθης εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἐν τούτοις εἰς οὐδεμίαν ἀκτὴν ἠδυνάμην ν᾽ ἀποβιβασθῶ! Ὅταν ἐνδεδυμένη λεπτὸν φόρεμα διέτρεχον ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος τὴν ὑπὸ χιόνος ἐστρωμένην αὐλήν, μεταβαίνουσα εἰς τὸ κεντρικὸν μέρος τοῦ οἴκου διὰ ν᾽ ἀναγνώσω ἔμπροσθεν τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς, τότε πολλάκις ἐνόμιζον ὅτι τὸ στῆθός μου ἐγίνετο πλατύτερον. Ἅμα ὅμως εἰσηρχόμην καὶ ἔβλεπον τὰ μεγάλα ἐκεῖνα δωμάτια, ὅπου ἐπεκράτει τόση στενοχωρία, τὰ ποικιλόχροα ἐκεῖνα καὶ μεταξωτὰ ἔπιπλα, τὸν φιλόφρονα ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ τόσον ἀναίσθητον γέροντα μὲ τὸν μεταξωτὸν καὶ ξεκομβωμένον κοιτωνίτην του, μὲ τὸ λευκόν του περιλαίμιον καὶ τὸν λευκόν του λαιμοδέτην, μὲ τὰς μέχρι τῶν δακτύλων κατερχομένας χειρίδας του, μὲ τὴν „**Soupçon**“ ἐκείνην ἐκ παιπάλης (ὡς ἔλεγεν ὁ θαλαμηπόλος του) ἐπὶ τῆς κτενισμένης κόμης του, ὅταν ἡ ὀξεῖα ἐκείνη τῆς ἀμβάρεως εὐωδία μοῦ ἔκοπτε τὴν ἀναπνοήν, — ὢ τότε πλέον ἔχανον ὅλην μου τὴν γενναιότητα!

Ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς Κολτόβσκης ἐκάθητο συνήθως ἐπὶ μεγάλης ἕδρας **à la Voltaire**. Ἀκριβῶς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του ἐκρέματο εἰκών, παριστάνουσα γυναῖκα φέρουσαν ἀφελῆ καὶ τολμηρὰ χαρακτηριστικά. Ἦτον ἐνδεδυμένη πολύτιμον ἰουδαϊκὴν στολήν, πλουσίως πεποικιλμένην διὰ βαρυτίμων λίθων καὶ μαργαριτῶν. Συχνάκις παρετήρουν τὴν εἰκόνα ταύτην, ἀργότερον ὅμως ἔμαθον ὅτι ἦτον ἡ εἰκὼν τῆς μητρός μου, κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρός της κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς. Πόσον μετεβλήθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης! Κατώρθωσεν ὁ ἀλιτήριος νὰ τὴν καταστρέψῃ, νὰ τὴν μηδενίσῃ! „Καὶ αὐτὴ τὸν ἠγάπησε! Ἠγάπησεν αὐτὸν τὸν πρεσβύτην! Πῶς εἶνε δυνατὸν ν᾽ ἀγαπήσῃ τις τοιοῦτον ἄνθρωπον!“ Αὐταὶ αἱ ἰδέαι οὐδέποτε ἠθέλησαν ν᾽ ἀφήσουν ἥσυχον τὴν κεφαλήν μου. Ὁσάκις ὅμως ἔπειτα ἐνεθυμούμην βλέμματά τινα, φράσεις τινὰς καὶ ἀκουσίας τινὰς κινήσεις τῆς μητρός μου, ἔλεγον πάλιν κατ᾽ ἰδίαν μετὰ φρίκης: „ὢ ναί, τὸν ἠγάπησε!“ . . . Ὦ, ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοιαῦτα αἰσθήματα!

Καθ᾽ ἑκάστην ὤφειλον ν᾽ ἀναγινώσκω πρὸ τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς, ἐνίοτε δὲ τρεῖς ἕως τέσσαρας ὥρας κατὰ συνέχειαν. Ἡ πολλὴ αὕτη καὶ μεγαλοφώνως γινομένη ἀνάγνωσις μοὶ ἦτο βλαβερά. Ὁ ἰατρός μας ἐφοβεῖτο διὰ τὸ στῆθός μου καὶ τοὺς φόβους του τούτους ἐξέφρασε μίαν φορὰν καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς. Ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐμειδίασε μόνον (δηλαδὴ ποτὲ δὲν ἐμειδία, ἀλλὰ κάπως συνέστελλε τὰ χείλη του καὶ τὰ ὤθει ἔπειτα πρὸς τὰ ἐμπρὸς) καὶ τῷ εἶπε: „**Vous ne savez pas ce qu'il y a de ressources dans cette jeunesse.**“

— Ἀλλὰ πρὸ χρόνων ἐν τούτοις ὁ **M. le Commandeur** . . . ἐτόλμησεν ὁ ἰατρὸς νὰ παρατηρήσῃ.

Ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς ἐμειδίασεν ἐκ νέου διακόψας αὐτὸν διὰ τῶν ἑξῆς: „**Vous rêvez, mon cher; le Commandeur n'a plus de dents et il crache à chaque mot. J'aime les voix jeunes.**“

Καὶ ἐξηκολούθησα ὡς καὶ πρότερον νὰ τῷ ἀναγινώσκω, ἂν καὶ νυχθημερὸν ἔβηχον ἀδιακόπως.

Ἐνίοτε κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου μουσικὰ τεμάχια. Ἡ μουσικὴ ἐξήσκει ἐπὶ τῶν νεύρων του ὑπνωτικὴν ἐνέργειαν. Ἐν τῷ ἅμα ἐκλείοντο οἱ ὀφθαλμοί του καὶ ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον ἔκλινε καὶ ἡ κεφαλή του, ἐνίοτε δὲ μόνον ἠκούετο ἐκφέρων τὰς λέξεις: „**C'est du Steibelt, n'est-ce pas? Jonez-moi du Steibelt!**“

Ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς ἐθεώρει τὸν Στάϊβελτ ὡς ἐπιφανῆ μεγαλοφυΐαν, ἡ ὁποία κατώρθωσεν ἐν ἑαυτῇ νὰ ὑπερνικήσῃ „**la grossière lourdeur des Allemands**“ καὶ ὡς μόνην ἔλλειψιν τοῦ μουσουργοῦ τούτου εὕρισκεν εἰς τὰ ἔργα του „**trop de fougue, trop d'imagination**“.

Ὅταν δὲ παρετήρει ὅτι ἤμην πλέον κατάκοπος, μοὶ προσέφερε „**du Cachon de Boulogne**“.

Οὕτω παρήρχοντο αἱ ἡμέραι ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην . . .

Τότε μοὶ ἐπῆλθε νύκτα τινὰ — θὰ μείνῃ ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τὴν μνήμην μου — μία φρικώδης συμφορά. Ἀπώλεσα δηλαδὴ αἰφνιδίως σχεδὸν τὴν μητέρα μου. Μόλις εἶχον δεκαπέντε ἐτῶν ἡλικίαν. Πόσον μὲ κατέθλιψε τὸ δυστύχημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐξερράγη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ὡς φοβερά τις θύελλα! Πόσον μὲ κατετρόμαξεν ἡ πρώτη αὕτη συνάντησις πρὸς τὸν θάνατον! Αἱ πρὸς ἀλλήλας σχέσεις μας ἦσαν ὅλως ἰδιόρρυθμοι· περιπαθῶς ἠγαπώμεθα — περιπαθῶς καὶ ἄνευ ἐλπίδος. Ἐκρύπτομεν οἱονεὶ τὸ κοινὸν ἡμῶν μυστικὸν ἀπ᾽ ἀλλήλων καὶ ἐτηροῦμεν ὡς πρὸς αὐτὸ μίαν ἰσχυρογνώμονα σιγήν, ἂν καὶ ἐγνωρίζομεν, καλῶς ἐγνωρίζομεν πᾶν ὅ,τι συνέβαινεν εἰς τὸ βάθος τῶν καρδιῶν μας. Οὐδέποτε μοὶ ὡμίλησεν ἡ μήτηρ μου περὶ τοῦ παρελθόντος της καὶ οὐδέποτε ἤκουσα ἀπὸ τοῦ στόματός της παράπονον, καίτοι αὐτὴ ὁλόκληρος δὲν ἦτον ἄλλο παρὰ μόνον ἓν σιωπηλὸν παράπονον. Ἀπεφεύγομεν πᾶσαν ἔστω καὶ μετρίως σοβαρὰν συνομιλίαν. Φεῦ! διαρκῶς ἤλπιζον ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, καθ᾽ ἣν θὰ μοὶ διηγεῖτο τὰ πάντα, θὰ μοὶ τὰ ἀνεκοίνου, καθ᾽ ἣν τέλος καὶ ἐγὼ θὰ ἤνοιγον εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν μου καὶ οὕτω θὰ μᾶς καθίστατο εὐκολώτερον νὰ ὑποφέρωμεν τὴν κοινὴν ἡμῶν τύχην. Αἱ καθημεριναὶ ὅμως φροντίδες, ὁ ἀναποφάσιστος καὶ δειλὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ φιλάσθενος κρᾶσις τῆς μητρός μου, ἡ παρουσία τοῦ κυρίου Ῥάτς, πρὸ πάντων ὅμως ἡ ἀδιάκοπος ἐρώτησις „πρὸς τί;“ καὶ ἡ ἀκατάσχετος καὶ ταχεῖα φυγὴ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ βίου . . . ὅλα αὐτὰ δὲν μᾶς ἀφῆκαν νὰ εἴπωμεν πρὸς ἀλλήλας ὅ,τι ἐπίεζε τὰς καρδίας μας. Τώρα τὸ πᾶν κατεστράφη αἴφνης ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ ὄχι μόνον τὰς λέξεις ἐκείνας, αἵτινες ἐπρόκειτο νὰ λύσωσι τοὺς δεσμοὺς τοῦ μυστικοῦ μας, ἀλλ᾽ ἀκόμη καὶ τὰς κατὰ τὸν θάνατον προσφιλοῦς τινος ὄντος συνήθεις ἐκείνας λέξεις τοῦ ἀποχωρισμοῦ δὲν μοὶ ἦτο πεπρωμένον παρὰ τῆς μητρός μου ν᾽ ἀκούσω! Εἰς τὴν μνήμην μου ἔμεινε μόνον, ὅτι ὁ κύριος Ῥάτς εἶχεν ἀναφωνήσει πρὸς ἐμέ: „Σουσσάνα, πήγαινε εἰς τὴν μητέρα σου· θέλει νὰ σ᾽ εὐλογήσῃ!“ Καὶ ἔπειτα μία ὠχρὰ χεὶρ προταθεῖσα πρὸς ἐμὲ ὑπὸ τὸ βαρὺ ἐφάπλωμα τῆς κλίνης, ἀλγεινὴ καὶ ἀγωνιώδης ἀναπνοή, ὀφθαλμοὶ ἀποθαμβούμενοι ἐν τῇ ψυχορραγίᾳ — — ὢ ἀρκεῖ! ἀρκεῖ!

Μὲ πόσην φρίκην, μὲ πόσην ἀγανάκτησιν καὶ μὲ πόσον ὀδυνηρὰν στενοχωρίαν παρετήρουν τὴν ἐπομένην ἡμέραν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου — μάλιστα, τοῦ πατρός μου! Εἰς τὸ συρτάριον τῆς ἀποθανούσης εὗρον τὰς ἐπιστολάς του. Μοὶ ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἔγινεν ὀλίγον ὠχρότερος, ἰσχνότερος . . . καὶ ὅμως ὄχι! Οὐδεμία χορδὴ τῆς λιθίνης αὐτοῦ καρδίας εἶχε κινηθῆ. Ἀπαράλλακτα ὡς καὶ προηγουμένως μὲ προσεκάλεσεν ὀκτὼ ἡμέρας ἀργότερον εἰς τὸ σπουδαστήριόν του· ὅλως διόλου μὲ τὴν ἰδίαν φωνὴν μὲ παρεκάλεσε νὰ τῷ ἀναγνώσω: „**Sie vous le voulez bien, les observations sur l'histoire de France de Mably, à la page 74 . . . lá, où nous avons été interrompus.**“ Οὔτε κἂν αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῆς μητρός μου εἶχε διατάξει ν᾽ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν θέσιν της! Καὶ μὲ προσεκάλεσε μέν, ὅτε μὲ ἀπέλυσε, πλησίον του, μοὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς ἀσπασμὸν καὶ εἶπε: „**Suzon, la mort de votre mère vous a privée de votre appui naturel; mais vous pourrez toujours compter sur ma protection**“ — τὴν ἰδίαν ὅμως στιγμὴν ἐπέθηκε τὴν ἄλλην του χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου μου καὶ μὲ ὤθησεν ἐλαφρὰ ἔξω, προσθέτων συγχρόνως μὲ τὴν συνήθη συστολὴν τῶν χειλέων του: „**Allez, mon enfant;**“ Μὲ ἤρχετο νὰ ἀνακράξω: „Ἀλλ᾽ ἐσὺ εἶσαι ὁ πατέρας μου!“ ἐν τούτοις ἐσιώπησα καὶ ἀπεμακρύνθην.

Τὸ πρωΐ τῆς ἐπιούσης μετέβην εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ἦτο Μάϊος. Ἄνθη καὶ φύλλα πανταχοῦ ἐξήπλουν μεγαλοπρεπῶς τὰς καλλονάς των. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ νωποῦ τάφου. Δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ κλαύσω. Μόνον μία ἰδέα ἐπλήρου τὴν κεφαλήν μου: Τὸ ἀκούεις, μητέρα; Κ᾽ ἐμένα θέλει νὰ φιλοδωρήσῃ μὲ τὴν προστασίαν του!“ Καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ προσβάλω τὴν μητέρα μου διὰ τοῦ χλευαστικοῦ μειδιάματος, ὅπερ διέστειλεν ὀλίγον τὰ χείλη μου.

Ἐνίοτε ἠρώτων τὸν ἑαυτόν μου: τί μ᾽ ἔκαμνε τόσον νὰ ποθῶ — ὄχι ὁμολογίαν τινά· πῶς ἦτο τοῦτο δυνατόν! — ἀλλὰ ν᾽ ἀκούσω παρὰ τοῦ Ἰωάννου Ματθαίοβιτς μίαν κἂν πατρικὴν λέξιν; Μήπως δὲν ἐγνώριζον τί ἄνθρωπος ἦτο καὶ πόσον ὀλίγον ὡμοίαζε πρὸς τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία μου ἔπλαττεν ὡς πρότυπον *πατρός*; Ἀλλ᾽ ἐγὼ ἤμην τόσον μονήρης καὶ ἐγκαταλελειμμένη ἐπὶ γῆς! Καὶ ἔπειτα ἡ ἰδέα, ἥτις νυκτὸς καὶ ἡμέρας δὲν μοὶ ἄφινεν ἡσυχίαν: „Αὐτὴ ὅμως τὸν ἠγάπησε! Ἔπρεπε λοιπὸν αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἀξιαγάπητόν τινα ἰδιότητα, διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὴ τῷ ἔδωκε τὸν ἔρωτά της!“

Καὶ πάλιν παρῆλθον τρία ἔτη. Εἰς τὸν μονότονον καὶ ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένον βίον μας οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ. Ὁ Βίκτωρ ἐμεγάλονε. Ἤμην περίπου ὀκτὼ ἔτη μεγαλειτέρα αὐτοῦ καὶ εὐχαρίστως θὰ τὸν συνανεστρεφόμην, ἀλλ᾽ ὁ κύριος Ῥάτς δὲν τὸ ἐπέτρεπε. Τὸν εἶχε παραδώσει εἰς μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐπέβλεπεν αὐστηρῶς τὸ παιδίον, διὰ νὰ μὴ „κακοανατραφῇ“ δηλαδὴ νὰ μὴ συναναστρέφηται μαζῇ μου. Ὁ ἴδιος Βίκτωρ μάλιστα μὲ ἀπέφευγε.

Μίαν ἡμέραν ὁ κύριος Ῥάτς ἦλθεν αἴφνης εἰς τὸ δωμάτιόν μου μὲ τὰ βρωμερά του ὑποδήματα. Ἦτο δύσθυμος, ἠρεθισμένος, ἐξωργισμένος. Τὴν προηγουμένην ἤδη ἡμέραν εἶχον φθάσει εἰς τὰ ὦτά μου κακαὶ φῆμαι περὶ τοῦ θετοῦ πατρός μου. Οἱ ὑπηρέται ἐψιθύριζον ἀναμεταξύ των, ὅτι ἀπεδείχθη ἔνοχος, ὑπεξήρεσε σημαντικὸν ποσόν, ἐξηπάτησεν ἕνα ἔμπορον.

— Μπορεῖτε νὰ μοὶ φανῆτε ὠφέλιμος, ἤρχισεν ἀνυπομόνως κρούων διὰ τῶν δακτύλων του τὴν τράπεζαν. Πηγαίνετε πρὸς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς καὶ παρακαλέσατέ τον δι᾽ ἐμέ.

— Νὰ παρακαλέσω διὰ σᾶς; Διὰ τί καὶ περὶ τίνος;

— Μεσολαβήσατε ὑπὲρ ἐμοῦ . . . τόσον ξένος δὰ δὲν σᾶς εἶμαι. Μ᾽ ἐνοχοποιοῦν . . . ἐν συντόμῳ, μὲ μίαν λέξιν . . . . ᾽μπορῶ νὰ χάσω τὸ ψωμί μου καὶ σεῖς νὰ πάθετε τὸ ἴδιο.

— Ἀλλὰ πῶς ᾽μπορῶ ἐγὼ ν᾽ ἀποταθῶ πρὸς αὐτόν; Μὲ τί δικαίωμα νὰ τὸν ἐνοχλήσω;

— Ἔλα δά! Ἔχετε ἤδη ἓν *δικαίωμα* νὰ τὸν ἐνοχλήσητε.

— Καὶ ποῖον δικαίωμα, κύριε Δαμιανέ;

— Μὴ προσποιῆσθε δὰ καὶ σεῖς τώρα — εἰς σᾶς τίποτε δὲν ἠμπορεῖ ν᾽ ἀρνηθῇ . . . διὰ πολλοὺς λόγους. Πραγματικῶς, ἆρά γε δὲν μὲ ἐννοεῖτε;

Μὲ προσέβλεψεν ἀναιδῶς καὶ ᾐσθάνθην ὅτι τὸ θερμὸν αἷμα ἀνέβη μέχρι τῶν παρειῶν μου. Μῖσος, περιφρόνησις ἀνέβησαν συγχρόνως μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ὡς κύματα μὲ κατέπνιγον, μὲ κατεπλημμύρουν.

— Μάλιστα, σᾶς ἐννοῶ, κύριε Δαμιανέ, ἀπεκρίθην ἐπὶ τέλους. — Αὐτὴ ἡ ἰδία μου φωνὴ μοὶ ἐφαίνετο ξένη. — Καὶ δὲν θὰ ὑπάγω πρὸς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς, δὲν θὰ τὸν παρακαλέσω χάριν σας. Ἄνευ ἄρτου — — ἔστω λοιπὸν ἄνευ ἄρτου!

Ὁ κύριος Ῥάτς ἔτρεμεν ἐκ τῆς λύσσης, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας καὶ συνέσφιγγε τὸν γρόνθον.

— Ἄ, στάσου σὺ νὰ ἰδῇς, πριγκήπισσα! ἐψιθύρισε μὲ βραγχνὴν φωνήν. Αὐτὸ ἐγὼ δὲν θὰ τὸ λησμονήσω!

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς τὸν προσεκάλεσε καὶ λέγεται ὅτι τὸν ἠπείλησε διὰ τοῦ καλάμου του — τοῦ ἰδίου καλάμου, τὸν ὁποῖον μίαν φορὰν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Λαροσεφουκὼ ἀνταλλάξας μὲ τὸν ἰδικόν του, — καὶ εἰς κακὴν ῥωσσικὴν γλῶσσαν ἐφώνησε πρὸς αὐτόν. „Εἶσθε ἕνας τοκογλύφος, ἕνας ἐλεεινὸς ἄνθρωπος! Θὰ σᾶς διώξω ἀπὸ κοντά μου!“

Τὰ ῥωσσικὰ εἶχε σχεδὸν ὅλως διόλου λησμονήσει ὁ Ἰωάννης Ματθαίοβιτς, διότι περιεφρόνει τὴν „βάναυσον ταύτην διάλεκτον“ „**ce jargon rude et vulgaire**“.

Ἐν τούτοις δὲν ἀπεδίωξε τὸν κύριον Ῥάτς· ἀκόμη καὶ τῆς θέσεώς του μάλιστα δὲν τὸν ἀπέλυσε. Ὁ θετός μου ὅμως πατὴρ ἐκράτησε τὸν λόγον του· ποτὲ δὲν ἐλησμόνησεν ἐκείνην τὴν ἄρνησίν μου.

Βαθμηδὸν παρετήρησα ὅτι συνέβη μεταβολή τις εἰς τὸν Ἰωάννην Ματθαίοβιτς. Ἔγινε δύστροπος, ἠνιᾶτο καὶ ἡ ὑγιεία του ἐχειροτέρευε. Τὸ ῥοδόχρουν καὶ δροσερὸν πρόσωπόν του ἔγινε κίτρινον καὶ πλῆρες ῥυτίδων· εἷς ἐκ τῶν προσθίων ὀδόντων του κατέπεσε. Ἔπαυσε πλέον νὰ ἐξέρχηται μὲ τὴν ἅμαξαν καὶ νὰ δέχεται φιλοξενῶν τοὺς χωρικούς του, ἐξαιρουμένου πάντοτε τοῦ κλήρου — „**sans le concours du clergé**“. Ὁσάκις ἐγίνετο προηγουμένως τοῦτο ὁ Ματθαίοβιτς φέρων ῥόδον εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ κομβίου του μετέβαινεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἦσαν οἱ χωρικοί του, ἢ εἰς τὸν ἐξώστην, ἤγγιζε διὰ τῶν χειλέων ἀργυροῦν ποτήριον πλῆρες οἰνοπνεύματος καὶ ἀπέτεινε πρὸς αὐτοὺς προσλαλιὰν κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἑπομένης:

— Εἶσθε εὐχαριστημένοι μὲ τὰς διατάξεις μου καὶ ἐγὼ εἶμαι εὐχαριστημένος μὲ τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλόν σας· αἰσθάνομαι ἐπὶ τούτῳ μεγάλην χαράν. Ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοί· αὐτὴ ἡ φύσις ἤδη μᾶς ἔχει κάμει ὅλους ἴσους: προπίνω εἰς ὑγείαν ὅλων σας!“

[*Κατὰ τὸν Τουργένιεφ.*] (*ἔπεται συνέχεια.*)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ ΚΑΡΠΩΝ.

Ἄνευ ἀμφιβολίας πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν θὰ κινήσωσιν, ἀποροῦντες, τὰς κεφαλάς των καὶ ἕτεροι, ὅσοι μάλιστα τυχὸν εἶνε ἀνθρωποι πρακτικοὶ καὶ ἀσχολοῦνται περὶ τὴν ἀγρονομίαν θ' ἀποκαλέσωσιν ἡμᾶς σχολαστικούς, ἐρωτῶντας αὐτοὺς ἂν ποτε ἐπεχείρησαν καὶ προςεπάθησαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ ὑπ' αὐτῶν καλλιεργουμένων εἰδῶν τῶν σπαρτῶν νὰ παραγάγωσι νέα καὶ τελειότερα. Ἡ ἑλληνική γεωργία, διατελοῦσα μέχρις ἐσχάτων ἐν τοῖς σπαργάνοις αὐτῆς καὶ ἐντελῶς παρημελημένη, μόλις χθὲς ἤρχισε νὰ δίδῃ σημεῖα ζωῆς καὶ τοῦτο χάρις εἰς τοὺς φιλοτιμοτάτους καὶ λίαν ἀξιεπαίνους μόχθους ὀλιγίστων τινῶν ἀνδρῶν, ὅσον λεληθότως, ἄλλο τόσον λυσιτελῶς καὶ ἀκαταπονήτως ὑπὲρ τῆς εὐπραγίας τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἐργαζομένων. Πρὸς τὸ παρόν οἱ ὀλίγοι ἡμῶν ἀγρονόμοι τὸ πολὺ ἀγωνίζονται ν' ἀπομιμηθῶσι τοὺς Εὐρωπαίους εἰς τὴν διὰ καταλλήλου τιθασσεύσεως ἐξευγένισιν τῶν διαφόρων γενεῶν τῶν ἵππων, κυνῶν καὶ τῶν ἄλλων κτηνῶν, ἤ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παραμελοῦσι καὶ τοῦτο, ἀρκούμενοι εἰς τῶν ὀπωροφόρων μόνον δένδρων τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν ἐξευγένισιν εἰδῶν τινων ἀνθέων, ἀλλ' ὅτι ὅμως δύνανται τὸ αὐτὸ νὰ πράξωσι καὶ εἰς τοὺς δημητριακοὺς καρπούς, οὓς καθ' ἡμέραν καλλιεργοῦσι καὶ οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου, περὶ τούτου ἴσως ποτὲ οὐδὲ κἂν ἐσκέφθησαν τὸ παραμικρόν. Καὶ ὅμως ὁ ἐξευγενισμὸς τῶν φυτῶν εἶνε γεγονὸς ἀπὸ πολλοῦ χρόνου γνωστόν, εἰς πᾶν δὲ θερμοκήπιον δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὸ πειστικώτατον μαρτύριον περὶ τῆς ἐκ παλαιῶν καὶ ὑπαρχόντων ἤδη φυτικῶν γενῶν παραγωγῆς νέων, καταγοητευόντων ἡμᾶς καὶ διὰ τῆς ποικιλωτέρας λαμπρότητος τῶν χρωμάτων των καὶ διὰ τῆς παραδόξου μορφώσεως τῶν φύλλων καὶ ἀνθέων των.

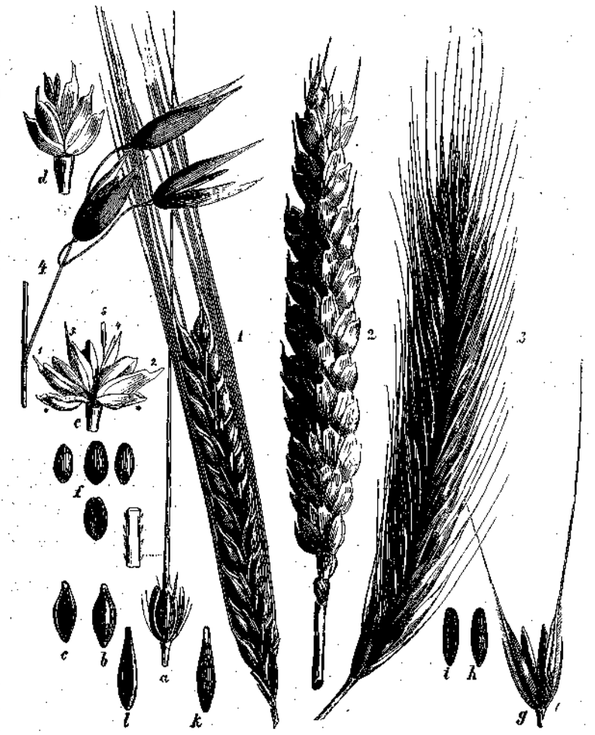

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΟΙ ΤΡΟΦΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

1' *Λίστικος κριθῆς*, a *μικρὸς στάχυς, πιὸ' αὐτὸν δὲ τετράκιον ἀθέρας.* b, *ὁ κόκκος* — 2. *κοινὸς σῖτος.* d, e *ἀπομεμονωμένα μέρια τοῦ στάχυος. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου τὰ* 1, 2, 3, 4. 5 *σημαίνουσι τοὺς καρπούς.* f *κόκκοι σίτου.* — 3. *κοινὴ σήκαλις.* i, h *κόκκοι αὐτῆς.* — *κοινὴ θυσανωτὴ βρόμη.* l, k *κόκκοι αὐτῆς.*

Μελετῶντες ἐν γένει τὴν ἱστορίαν τῶν δημητριακῶν, πειθόμεθα ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπηλήθευσεν ἡ παλαιὰ παροιμία περὶ τῆς ἀχαριστίας τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ γνωρίζομεν ἄρά γε ἀκριβῶς τίνα καταγωγὴν ἔχουσιν οἱ τέσσαρες κυριώτεροι τροφεῖς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἤ σήκαλις καὶ ὁ σῖτος, καὶ ἡ βρόμη, καὶ ὁ κριθή; Περὶ τούτου ὑποθέσεις μόνον ἔχομεν, οὐδὲν δὲ γινώσκομεν θετικόν, καὶ ἂν ἐρωτήσωμεν τὸν κάτοικον τῶν σημερινῶν μεγαλοπόλεών μας περὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως τῶν καρπῶν τοῦ ἄρτου, ὃν καθ' ἡμέραν τρώγει, πολὺ ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν οἱανδήποτε, ἔστω καὶ σφαλεράν, ἀπόκρισιν.

Τοὺς ἀστοὺς λοιπὸν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἴσως μόνον ἐκ τῆς σχολῆς καὶ ἐξ ἀκοῆς γνωρίζουσι τὸν τρόπον τῆς καλλιεργείας τῶν σιτηρῶν, μέχρι δὲ τῆς σήμερον ἐλησμόνησαν ἐντελῶς ὅσα κατὰ τὴν παιδικην ἡλικίαν των ἔμαθον, παρακαλοῦμεν νὰ παρατηρήσωσι τὴν σήμερον ἐνταῦθα παρατιθεμένην εἰκόνα. Τὰ καθ' ἕκαστα μόρια τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ σίτου τόσον ἀκριβῶς εἶνε ἐν αὐτῇ ἐζωγραφημένα, ὥςτε περιττὴ ἀποβαίνει πᾶσα λεπτομερεστέρα διὰ τῆς γραφίδος περιγραφή. Μόνον περὶ τῶν ἐσωτερικῶν μερῶν τοῦ ἄνθους τῶν ἐνταῦθα ἀναφερομένων δημητριακῶν θέλομεν νὰ εἴπωμεν βραχέα τινά. Οἱ τρεῖς στήμονες καὶ ὁ κυρίως καρπὸς περικλείονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ διπλῶν βαλβίδων ἢ γενείων, τῶν γενείων τοῦ κάλυκος καὶ τοῦ βλαστοῦ. Αἱ βαλβίδες αὐταὶ ἀνοίγονται μόνον ὅταν ὁ καιρὸς ἦνε καλὸς καὶ μετὰ τὴν γονιμοποίησιν ἀναφαίνονται ἐπὶ τοῦ στάχυος οἱ χλωροκίτρινοι στήμονες. Κατὰ παλαιὸν ἔθος συνειθίζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν κατάστασιν ταύτην νὰ θεωρῶμεν ὡς τὴν ἀκμὴν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἂν καὶ οὗτοι δύνανται ν' ἀνθήσωσι καὶ νὰ γονιμοποιηθῶσι χωρὶς ν' ἀνοιγῶσι προηγουμένως αἱ βαλβίδες.

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ κύριον ἡμῶν θέμα καὶ ἐξετάσωμεν τὰ κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα γενόμενα πειράματα πρὸς ἐξευγενισμὸν τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Νέα εἴδη τοιούτων δύνανται νὰ παραχθῶσι κατὰ δύο μόνον τρόπους, ἢ ἐξ αὐτομάτου, ὑπο τῆς φύσεως, ἐν ἀγροῖς καλλιεργουμένοις, ἢ διὰ συμμίξεως καὶ καταλλήλου συνδυασμοῦ διαφόρων εἰδῶν.

Ὁ πρό τινων ἐτῶν ἀποθανὼν ἐπιφανὴς γεωπόνος τῆς Σκωτίας Πατρίκιος Chirreff μετεχειρίσθη ἐν τοῖς πειράμασί του τὸν πρῶτον τρόπον. Ὅτε τὸ ἔαρ τοῦ 1819 διήρχετο σιτοφόρον τινὰ ἀγρόν, παρετήρησεν ἀναβλαστάνον χλωρόν τι φυτόν, πολλὰ παθὸν ἕνεκα τοῦ δριμέος χειμῶνος. Ὁ Chirreff ἠθέλησεν ἀμέσως διὰ κόπρου νὰ ἐνισχύσῃ τὴν βλάστησίν του, καὶ τὸ φυτὸν ἐκεῖνο ἀπέφερεν ἐπὶ τέλους συγκομιδὴν 63 σταχύων μετὰ 2473 πυρήνων, σπαρέντων πάλιν τὸ ἀμέσως προςεχὲς φθινόπωρον. Ὁ πυρὴν τοῦ σίτου τούτου ἐδείκνυεν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας γνωστὰς παραλλαγὰς ἰδιαιτέρας ἰδιότητας καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη ὁ Chirreff τὸν εἰςήγαγε καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τὸ ὄνομα „Mungeswells wheat". Ὁ σῖτος οὗτος μέχρι τῆς σήμερον καλλιεργεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ, ἂν καὶ πολλαχοῦ ἀπεδόθη αὐτῷ ἄλλο ὄνομα. — Κατα τὸν τρόπον τοῦτον ὁ Chirreff ἀνεκάλυψε καὶ ἄλλα εἴδη καὶ ἅμα ὡς τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν του ἐγνώσθησαν πανταχοῦ, ἤρχισαν πολλαχόθεν τῆς Ἀγγλίας νὰ τῷ ἀποστέλλωσι διάφορα εἴδη στάχεων, ἐχόντων ἀσυνήθη ὄψιν καὶ χρησιμευσάντων κατόπιν εἰς παραγωγὴν νέων εἰδῶν σίτου, κριθῆς καὶ βρόμης.

Ὁ γεωπόνος τῆς Σκωτίας ὅμως δὲν ἠρκέσθη εἰς μόνα ταῦτα τὰ ἔργα τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐν ἔτει 1856 ἠκολούθησε καὶ τὴν ἄλλην, τὴν μόνην ὀρθήν, ὁδόν, τὴν τῆς τεχνητῆς παραγωγῆς νέων εἰδῶν. Ἄλλως τε δὲ καὶ τότε δὲν ἦτο ἄγνωστον τὸ γεγονός, ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ πρὸς ἄλληλα σύμμιξις τῶν διαφόρων σίτων, αὐτὸς ὅμως πρῶτος εἰςήγαγε καὶ τὰ κατάλληλα προφυλακτικὰ μέτρα, δι' ὧν καθίσταται δυνατὴ ἡ προμελετωμένη σύμμιξις. Ἀφ' οὗ ἐξέλεξε τὰ ἀνάλογα εἴδη, ἤρχισε τὸ πείραμα ἀποκόπτων τὴν κορυφὴν τοῦ κυρίου στάχεως, ἤτοι ἐκείνου ὅςτις ἔδει νὰ γονιμοποιηθῇ διὰ τῆς ἄχνης τῶν ἄλλων εἰδῶν.

Οἱ πρῶτοι ἐκ τῆς συμμίξεως ταύτης παραγόμενοι κόκκοι φαίνονται ἀδύνατοι καὶ μόνον μετὰ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην γενεὰν δεικνύουσι τὰς διὰ τῆς συμμίξεως προςκτηθείσας νέας των ἰδιότητας. Κατὰ τὸν πασίγνωστον φυσικὸν νόμον δύνανται νὰ συμμιχθῶσι μόνον τοῦ αὐτοῦ γένους παραλλαγαί, ἤτοι σῖτος μετὰ σίτου, κριθὴ μετὰ κριθῆς κτλ.

Συγχρόνως πρὸς τὸν Chirreff καὶ ἕτερος γεωπόνος τῆς Ἀγγλίας, ὁ ἐν Brighton Hallet, ἐπεχείρησε νὰ βελτιώσῃ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας παραλλαγάς, ὡς βάσιν δὲ τῶν ἐργασιῶν του εἶχε τοὺς ἑξῆς ὅρους, οἵτινες ἐλάχιστα ἐπολεμήθησαν μέχρι τῆς σήμερον. 1) Πᾶς ἀνεπτυγμένος σιτοφόρος βλαστος δεικνύει ἕνα στάχυν, ἔχοντα μεγαλειτέραν παρ' ὅλους τοὺς λοιποὺς παραγωγικὴν δύναμιν (εἶνε δηλαδὴ καλ-

Η ΘΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ (παρὰ Γερμανοῖς).

λίτερον καὶ τελειότερον ἀνεπτυγμένος). 2) ἕκαστος τοιοῦτος βλαστὸς περιέχει ἕνα κόκκον, παραγωγικότερον πάντων τῶν ἄλλων ἐν αὐτῷ κόκκων, καὶ 3) ὁ κάλλιστος κόκκος βλαστοῦ τινος κεῖται ἐν τῷ καλλίστῳ στάχυι. Ὁ γεωπόνος λοιπὸν οὗτος ἐντεῦθεν ὁρμώμενος συνεπέρανεν, ὅτι διὰ συνεχοῦς ἐκλογῆς τῶν καλλίστων κόκκων ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν βλαστῶν κατ' ἀνάγκην θὰ ηὔξανε, πραγματικῶς δὲ διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ θαυμαστὰ ἀποτελέσματα. Ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν ἠδυνήθη ἐκ στάχεως, ἔχοντος $4^3/_4$ δακτύλων μῆκος καὶ 47 κόκκους, διά συνεχοῦς σπορᾶς τῶν καλλίστων κόκκων νὰ παραγάγῃ στάχυν, ἔχοντα $8^3/_4$ δακτύλων μῆκος καὶ 123 κόκκους.

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τὸ παράδειγμα τῶν ἀγρονόμων τούτων ἠκολούθησε καὶ ἕτερος ἄγγλος γεωπόνος, ὁ Delf, ὅστις κατ' ἀρχὴν παρεδέχθη τὴν θεωρίαν καὶ τοὺς κανόνας τοῦ Hallet, συμβουλεύει ὅμως νὰ ἐκλέγωνται οὐχὶ οἱ μεγαλείτεροι, ἀλλ' οἱ βαρύτεροι κόκκοι πρὸς ἐπιμίξιαν. Αὐτὸς ἐφεῦρεν ἐπίσης καὶ μίαν μηχανήν, δι' ἧς εὐκόλως ἀποχωρίζονται οἱ βαρύτεροι κόκκοι ἀπὸ τῶν ἐλαφροτέρων.

Αἱ ἀγγλικαὶ αὗται καινοτομίαι ἤρχισαν ἐπὶ τέλους νὰ μεταδίδωνται καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων καὶ οἱ Γερμανοὶ καταγίνονται ἐπιμελῶς νὰ βελτιώσωσι τὰ ἰθαγενῆ εἴδη τῶν δημητριακῶν διὰ τῆς ἐπιμίξεως πρὸς τὰ ξένα καὶ μάλιστα πρὸς τὸ ἀγγλικά.

Ἡμεῖς ἴσως ἔχοντες ἐπὶ τῶν θεσσαλικῶν πεδίων τὸ καλλίτερον καὶ προςφορώτερον ἔδαφος πρὸς καλλιέργειαν τοῦ σίτου, διπλῶς θὰ ἤμεθα κατακριτέοι, ἂν ὄχι μόνον δὲν φροντίσωμεν περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν παραγομένων εἰδῶν, ἀλλὰ ἀμελήσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν παραγωγὴν κατὰ ποσὸν ν' αὐξήσωμεν καὶ νὰ δείξωμεν εἰς τοὺς ξένους, ὅτι οὐχὶ μάτην ὑπέστημεν καὶ ὑφιστάμεθα τόσας θυσίας πρὸς ἀνάκτησιν γαιῶν, ἐξ ὧν θὰ προέρχεται εἰς τὸ μέλλον τὸ μέγιστον καὶ σπουδαιότερον μέρος τοῦ πλούτου τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

Ὁ *Μικρὸς Ραφαὴλ* ἐξυλογραφήθη ἐξ ἁπλοῦ φωτογραφήματος, τὸ ὁποῖον φιλόκαλος φωτογράφος τοῦ Βερολίνου παρεσκεύασε προστήσας πιθανῶς τὰ ἴδια τέκνα ὡς πρωτότυπον. Ἡ ἀσχολία τῶν μικρῶν εἶνε ἡ γνωστὴ ἐκείνη εἰς πάντας τους μικροὺς ἁπλοποίησις τῆς ζωγραφίας δι' ὀλίγων γραμμῶν ἐπὶ τοῦ τυχόντος τοίχου διὰ τῆς τυχούσης κιμωλίας. Ἡ ἀδελφὴ εἶνε ὅλη προςοχή, ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ ἔμπνευσις τοῦ αὐτοσχεδιαστοῦ πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀκρότατον πλέον σημεῖόν της, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ὀφθαλμῶν τῆς εἰκόνος.

— Οἱ μεγάλοι τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως τῶν Τεχνῶν ζωγράφοι κατέστησαν διὰ τῶν ἀριστουργημάτων αὐτῶν λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τοὺς συγχρόνους μας τὴν ἐκμετάλλευσιν ὑποθέσεων ἐκ τῆς Γραφῆς ἐλημμένων, διότι εἶνε τολμηρὸν βεβαίως νὰ ἐπιχειρήσῃ τις μετ' ἐκείνους τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν τῶν αὐτῶν ἱστοριῶν, λίαν δ' ἐπισφαλὴς ὁ περιορισμὸς σφριγώσης νεαροῦ ζωγράφου δραστηριότητος εἰς παράστασιν δευτερευόντων θεμάτων. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ βαθεῖα μελέτη τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος παρέχει ἀκόμη ἀνεξάντλητον πλοῦτον εἰκονογραφίας, καὶ ἰδού ὅτι ἐξ ἑνὸς ἐδαφίου (9.) τῆς Καθολικῆς Ἐπιστολῆς Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ διάσημος ζωγράφος Πλόκχορστ νὰ δημιουργήσῃ ἐν τῶν ἐξοχωτέρων ἔργων τῆς ἐποχῆς μας. Ἐν αὐτῷ παρίσταται ὁ ἀγὼν ἀγγελικοῦ τάγματος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὡραίου ὅμως καὶ ὄχι ἀγρίου, πρὸς τὸν ἀπεχθέστερον τῶν Διαβόλων, οἰκειοποιούμενον τὴν ψυχὴν καὶ διεκδικοῦντα τὴν κτῆσιν τοῦ πτώματος τοῦ μεγαλοπρεπεστέρου γραφικοῦ ἥρωος τοῦ Μωϋσέως. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐπραγματεύθη ἡ ἀρχαιοτάτη ἑβραϊκὴ ποίησις, ἀλλ' οὐχὶ ἐξόχως, ὁ δὲ Ἀπόστολος δὲν εἶχε τόπον εἰς δύο λέξεις, ἐν αἷς παρενείρεται τὸ πρᾶγμα παροδικῶς, νὰ ἐκταθῇ εἰς ὑψηλοτέραν ὑμνολογίαν. Ἡ νεωτέρα τέχνη παρεῖδεν ὅλως τὸ μεγαλεῖον τοιούτου θέματος καὶ πρῶτος ὁ ὀλύμπιος Γκαῖτε ἐξέθαψεν αὐτὸ γράψας μεγαλόσχημον ᾠδήν, ἥτις καὶ ἐνέπνευσε τον ἡμέτερον καλλιτέχνην. Ἡ εἰκὼν εὑρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Κολωνίας.

— Τὰ ὡραιότατα „Τραγούδια" τοῦ Χάϊνε, τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ, ἐξεδόθησαν πολλάκις μετὰ λαμπρῶν εἰκόνων, καὶ διὰ δώδεκα μόνον στίχους του ὁ διάσημος Τοῦμαν ἀνέλαβε νὰ γράψῃ καὶ ἔγραψε τὸ „Στοιχειωμένο νησί" διὰ νεωτάτην τῆς ποιητικῆς ταύτης συλλογῆς ἔκδοσιν. — Τί νὰ θαυμάσῃ τις ἐν τῇ τέχνῃ πρῶτον; Τὸν ποιητήν, διὰ τριῶν μόνον στροφῶν καὶ δι' ἁπλουστάτων πραγμάτων συναρπάζοντα τὴν καρδίαν μας, ἢ τὸν ζωγράφον, ἑρμηνεύοντα φυσικώτατα ὅ,τι ὁ πρῶτος ἐμοιρολόγησεν; — Ἰδού τί μόνον λέγει ὁ Χάϊνε:

„Θυμᾶσαι, ἀγάπη μου, ποῦ καθούμασταν εὔμορφα ς' ἐλαφρὴ βαρκοῦλα πλάγι — πλάγι· ὁ ἀγέρας δὲν φυσοῦσε, καὶ τρέχαμε 'στὸ μακρυνὸ πέλαγος."

„Τὸ Στοιχειωμένο νησί, τὸ εὔμορφο νησὶ φαίνουνταν σκοτεινὸ μέσ' 'ς τὴν λάμψι τοῦ φεγγαριοῦ· ἀπ' ἐκεῖ ἀκούουνταν γλυκαῖς φωναῖς καὶ παράδερναν τὰ σύννεφα ἀνεβοκαταβαίνοντας."

„Καὶ ἡ φωναῖς ἀκούουνταν γλυκύτερα καὶ τὰ σύννεφα δὲν ἐστέκουνκουνταν ποτέ· κι' ἐμεῖς περνούσαμε τρεχάτοι καὶ χαθήκαμα μακρυὰ μεσ' 'ς τὸ πέλαγος χωρὶς παρηγοριά."

Οἱ γερμανικοὶ στίχοι εἶνε ὀκτασύλλαβοι, γοργοί, ἐμμελεῖς καὶ ἀληθινοί. Τώρα, μετὰ τὴν δύσιν καὶ τοῦ Γεωργίου Παράσχου τίς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ ἀδελφοῦ του δύναται νὰ ἑξελληνίσῃ ἐμμέτρως τὸ ἁπλούστατον αὐτὸ *τραγοῦδι*, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ἐφήμερον ποιητικὴν δόξαν του;

— Τῷ 1883 ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τοῦ Ἀμβούργου ἐξετέθη καὶ τὸ λαμπρὸν ἄγαλμα τοῦ Bruno Κροῦζε, ἡ Wallküre, δηλαδὴ μία τῶν παρθένων ἐκείνων, αἵτινες κατὰ τὴν γερμανικὴν μυθολογίαν ὡδήγουν τοὺς πολεμιστὰς εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως καὶ τοὺς πίπτοντας μετέφερον εἰς τὴν Βαλχάλλαν. Σήμερον παραθέτομεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγάλματος τούτου, τοῦ ὁποίου ὁ καλλιτέχνης, μαθητὴς τῆς ἐν Μονάχῳ Σχολῆς τῶν Τεχνῶν, ζῇ ἐν Βερολίνῳ μέχρι τῆς σήμερον.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

ἰς ἀγνοεῖ πλέον σήμερον τὴν τελευταίαν φάσιν τῶν ἀνατολικῶν περιπλοκῶν καὶ τίς δύναται νὰ προΐδῃ τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα; Οἱ ἀπὸ ἑξαμηνίας καὶ πλέον προθιμάζοντες τὰ γεγονότα διακρίνονται σήμερον διὰ τῆς ἀπροςδοκήτου ἀφασίας των, ὁ δὲ γερμανικὸς πρὸ πάντων τύπος κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐνοχωτέρας σιωπῆς. Ἡ ἀληθινὴ πηγὴ τῶν εἰδήσεων ἐκαθαρίσθη ὑπὸ τῆς φορᾶς τοῦ ἀκατασχέτου ρεύματος τῶν πραγμάτων καὶ οἱ μακρὰν τῆς Ἀνατολῆς μένοντες δὲν ἔχουσι τοῦ λοιποῦ νὰ μεταπίπτωσιν εἰς ὀδυνηρὰν ἐναλλαγὴν προαισθημάτων καὶ εἰκασιῶν. Καὶ τοῦτο εἶνε τὸ πρώτιστον προςὸν τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως.

Πόθεν ἡ σπάνις αὕτη τοῦ χρυσοῦ; Καὶ ποῦ πηγαίνει τόσον ποσὸν αὐτοῦ; ἀκούομεν καθ' ἑκάστην πολλοὺς παραπονουμένους. Ἐν τούτοις ἀναγκάζεται τις ἐπὶ τέλους νὰ πεισθῇ ἐκ τῶν ἀκολούθων γράμμων, ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἀμερικανοὶ οὐ μόνον θέλουν νὰ μᾶς κλέψουν πᾶσαν τὴν εἰς τὸν πρακτικὸν βίον δραστηριότητα, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς στερήσουν τοῦ χρυσίου διὰ νὰ πληρώσουν δι' αὐτοῦ μέλος τοῦ σώματός των οὐχὶ λίαν τρυφερόν. Ὁ πρὸς γόμφωσιν τῶν φθαρέντων ὀδόντων τῶν κατοίκων τῆς βορείου Ἀμερικῆς, τοῦ Ἐλδοράδου τούτου τῶν ὀδοντοϊατρῶν, μέχρι τοῦδε χρησιμεύσας χρυσὸς ὑπελογίσθη ὑπό τινος ἐντοπίου ἰατροῦ, τοῦ Dr. Farrer, εἰς ἥμισυ ἑκατομμύριον δολλαρίων ἤτοι 8 ἑκατομμύρια περίπου φράγκων. Ἂν τοῦτο ἐξακολουθῇ νὰ προβαίνῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἅπας ὁ ἤδη ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις κυκλοφορῶν χρυσὸς μετὰ παρέλευσιν δύο αἰώνων θὰ εὑρίσκεται ἐντὸς ἐφθαρμένων ὀδόντων. Ὁ αὐτὸς ἰατρὸς ὑπελόγισεν ἐπίσης ὅτι ἐτησίως ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τρία ἑκατομμύρια ψευδῶν ὀδόντων ἐντίθενται ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχον ἀληθεῖς μέν, ἀλλὰ σεσηπότες, καὶ ὅτι κατὰ μέσον ὅρον μεταξὺ ὀκτὼ ἀμερικανῶν εἷς καὶ μόνος εὑρίσκεται ὁ ἔχων ὑγιῆ καὶ ἀκέραια τὰ μασσητικά του ἐργαλεῖα.

Ἡ ναυτικὴ τῆς Γαλλίας δύναμις εἶνε ὁμολογουμένως μετὰ την τῆς Ἀγγλίας ἡ φοβερωτέρα ἐν Εὐρώπῃ. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἐπ' ἐσχάτων καταβληθείσας μεγάλας προςπαθείας πρὸς τελειοποίησιν τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῶν μέσων, δι' ὧν ἐν τῷ μέλλοντι θὰ κρίνεται ἡ κατὰ θάλασσαν ὑπεροχὴ μιᾶς τινος δυνάμεως. Οἱ Γερμανοὶ ἐν τῷ ὑπερβολικῷ καὶ ἀληθῶς ὀχληρῷ ἐγωϊσμῷ των καθ' ἑκάστην καυχῶνται, ὅτι οὐ μόνον κατὰ ξηρὰν εἶνε οἱ διδάσκαλοι τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ κατὰ θάλασσαν εἶνε πρέπον πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν ἄλλων τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν. Καὶ ἐν τούτοις ἀλλεπαλλήλους κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπέστησαν ἥττας ὑπὸ τῆς Γαλλίας ἐν τοῖς διαγωνισμοῖς, οἵτινες ἔγιναν ἐν Σερβίᾳ καὶ Ῥωμουνίᾳ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ καλλιτέρου συστήματος τῶν τηλεβόλων καὶ τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων. Ἤδη βεβαιοῦται ὅτι καὶ τρίτην ὁμοίαν ἥτταν ὑπέστησαν ἐν Ῥωσσίᾳ, ἧς ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ὀχυρώσῃ τὴν Ὄχταν διὰ τηλεβόλων γαλλικοῦ συστήματος. Ταῦτα κατασκευάζονται ὑπὸ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ καὶ νικητοῦ τοῦ Κροῦπ Bange, ὅστις ἀρτίως ἐδημοσίευσε διὰ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων ἐπιστολὴν πρὸς τὸν τηλεβολοποιὸν τῆς Ἔσσης, ἐν ᾗ τὸν προκαλεῖ εἰς ἀγῶνα τῶν τηλεβόλων των. Θὰ ἦνε πολὺ περίεργον τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἰδιωτικῆς πάλης μετὰ κανονίων, ἂν βεβαίως ὁ Κροῦπ ἀποδεχθῇ τὴν παράξενον πρόκλησιν.

Πρό τινων ἑβδομάδων ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας ἐπεσκέφθη τοὺς Παρισίους καὶ προςεκλήθη ὑπὸ τοῦ τραπεζίτου Ῥότσιλδ εἰς τὸ πρόγευμα. Εἰς τὴν τράπεζαν ὅτε παρετίθετο τὸ Roastbeef εἶπεν ὁ πρίγκηψ: — Περίεργον πρᾶγμα! Τὸ κρέας αὐτὸ μοὶ φαίνεται παρεσκευασμένον ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ εἰς τὸ σπῆτί μου! Μειδιῶσα ἀπήντησεν ἡ κυρία Ῥότσιλδ: — Εἶνε ἀπὸ τὸ Λονδῖνον, ἀπὸ τὸν ἴδιον κρεωπώλην, ὅστις ὑπηρετεῖ τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα. — Ἀλλά, ὑπέλαβεν ὁ διάδοχος τοῦ ἀγγλικοῦ θρόνου, καὶ ἡ μαγειρική του εἶνε ἴδια. — Τοῦτο ἴσως προέρχεται, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἐκ τοῦ ὅτι προςεκάλεσα τηλεγραφικῶς τὸν μάγειρόν σας, διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὸ Roastbeef κατὰ τὸ γοῦστό σας. — Ἀγαπητὲ βαρῶνε, εἶπε μειδιῶν ὁ πρίγκηψ· εἴμεθα παλαιοὶ φίλοι καὶ δι' αὐτὸ 'πέτε μου, παρακαλῶ, πόσον σᾶς ἐκόστισεν αὐτὸ τὸ Roastbeef. Ὁ τραπεζίτης Ῥότσιλδ ἀπεσύρθη καὶ μετά τινας στιγμὰς ἐπανελθὼν εἶπε: — Μὲ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ μαγείρου ἐκόστισε — τέσσαρας χιλιάδας φράγκων.

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.

2150 A

2160 A

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ.

Πρό τινος ἠγγέλλομεν τὴν σύστασιν τῶν Λευκωμάτων, τὰ ὁποῖα οἱ κύριοι Ἀδελφοὶ Senf ἐξέδωκαν πρὸς χρῆσιν τῶν Συλλογέων τῶν Γραμματοσήμων. Μεγαλόσχημος καὶ καλλιτεχνικώτατος τόμος ἐξετέθη ἤδη εἰς πώλησιν, σύντομος δὲ περιγραφὴ αὐτοῦ παρέχει τὴν καλλιτέραν τοῦ ἔργου σύστασιν. Ἑπτακόσιαι μεγαλείτεραι τῶν τῆς *Πλειοῦς* σελίδες ἐπὶ χάρτου ὡραίου, δεδεμέναι μετὰ τοῦ παρατεθειμένου καλλιτεχνικοῦ περικαλύμματος παρέχουσι θέσιν δι' ὀκτὼ χιλιάδας γραμματόσημα, διὰ τὴν σκόπιμον κατάταξιν τῶν ὁποίων ὁδηγοῦνται οἱ Συλλογεῖς ὑπὸ λεπτομερεστάτων σημειώσεων, ὧν προτάσσεται ἐν κεφαλαίῳ ἡ σύντομος ἱστορία τῆς οἰκείας χώρας μὲ τὴν εἰκόνα τῆς προτομῆς τοῦ συγχρόνου βασιλέως ἢ ἄρχοντός της, γεωγραφικὴ καὶ στατιστικὴ ἄποψις καὶ τόσα ἄλλα πράγματα, ἀλλὰ γερμανιστὶ γεγραμμένα. Ὅταν ἡ γνῶσις, ἡ φιλοκαλία καὶ τὸ χρῆμα πληθυνθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν, τότε δυνάμεθα ν' ἀπαιτήσωμεν καὶ ἰδιαιτέραν τοῦ ἐν λόγῳ Λευκώματος ἔκδοσιν, ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως, ὅτε γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν Ἑλληνοπαίδων ξένων βιβλίων, εἶνε φρόνιμον νὰ προτιμῶνται τὰ τελειότερα τοῦ εἴδους, καὶ ὡς τοιοῦτον συνιστᾶται τὸ τῶν Καταστημάτων Senf, πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ὡς πρωτεῦον εἰσηγμένον. Τὴν προτίμησιν ἐνισχύει καὶ ἡ ἀπίστευτος εὐφθηνία τοῦ καλλιτεχνικοῦ Λευκώματος ἀντὶ δέκα μόνον φράγκων πωλουμένου. Ὑπάρχουσι καὶ πολυτελέστεραι ἐκδόσεις ἀντὶ δώδεκα, δέκα καὶ πέντε καὶ πεντήκοντα ἀκόμη φράγκων. Εὐχαρίστως διαβιβάζομεν πᾶσαν τῶν ἡμετέρων Ἀναγνωστῶν αἴτησιν πρὸς τοὺς Ἐκδότας τοῦ λαμπροῦ τούτου ἔργου.

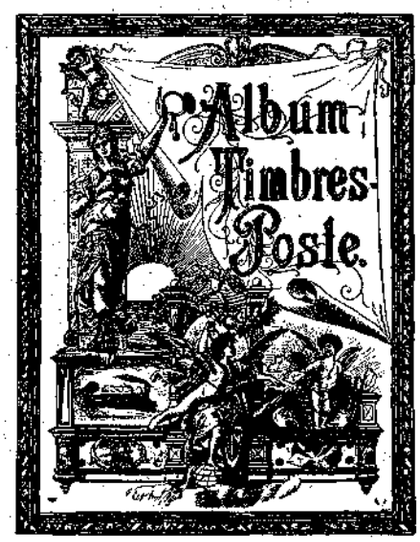

Ἐπεφάνη λοιπὸν καὶ τὸ νέον τῶν γραμματοσήμων μας εἶδος εἰς δύο τιμάς, τῶν 25 λεπτῶν (κυανοῦν) καὶ τῶν 50 (πράσινον). Οἱ ξένοι τὰ χαιρετίζουσι μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ εὐμενῶς κρίνουσι τὴν καινοτομίαν, ἀναγκαίαν ἄλλως καὶ ἐπίκαιρον ὡς ἐκ τῆς μονοτόνου πλέον τῶν παλαιῶν διαρκείας. Ἡ τεχνικὴ τῶν νέων ἐπεξεργασία εἶνε ἐπιτυχής, λείπει ὅμως ἀπὸ τοῦ νεωτέρου τούτου Ἑρμοῦ ἡ ἱλαρὰ ἐκείνη τοῦ προζώπου γαλήνη, ἥτις ἐχαρακτήριζε τόσον προσφυῶς τὸν προκάτοχόν του. Μήπως καὶ αὐτὸς συνωφρυώθη διὰ τὰς συγχρόνους τοῦ ἔθνους ἀνησυχίας;

Τὸ Βέλγιον ἔχει ἀπό τινος καὶ ἐπιστολικὰ δελτάρια οὐχὶ εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ τυχόντος ἐκτιθέντα τὰς ἡμετέρας ἀνακοινώσεις, ἀλλὰ κλειόμενα ἐν ἀνάγκῃ κατὰ τὸ σχῆμα τῶν συνήθων φακέλλων. Εἶνε καθ' ὅλα ὅμοια πρὸς τἆλλα, ἀπὸ δὲ τῶν τεσσάρων πλευρῶν των ἐξαρτῶνται λωρίδες τριγωνικαί, τῶν ὁποίων πάλιν τὰ ἄκρα εὐκόλως προσαρμόζονται διὰ τῆς κολλητικῆς ὕλης. Ἑνὶ λόγῳ εἶνε φάκελλοι ἕτοιμοι καὶ μέχρι τινὸς ἀποσυντεθειμένοι, τοὺς ὁποίους ἐκδίδει εἰς πώλησιν τὸ βελγικὸν ταχυδρομεῖον ἀντὶ δέκα λεπτῶν. Οὐδὲν ἄλλο κράτος φαίνεται διατεθειμένον νὰ παραβλάψῃ διὰ τοιαύτης ἁπλοποιήσεως τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν τῆς φακελλοποιΐας.

Ἡ δὲ Ἀργεντινὴ Δημοκρατία τῆς νοτίου Ἀμερικῆς διὰ τὰς ἐπειγούσας τῶν εὐτυχῶν ὑπηκόων της συνεννοήσεις ἐξέδωκε ἐννενηκονταλεπτα γραμματόσημα χρώματος κυανοῦ, τὰ ὁποῖα προσκολλώμενα ἐπὶ κοινῆς ἐπιστολῆς εἰδοποιοῦσι τοὺς διανομεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀκινήτους ὑπαλλήλους, ὅτι ἐπείγει ἡ ἐπίδοσις τῆς εἰς χεῖράς των γραπτῆς ἀνακοινώσεως, οὐδὲ στιγμὴν παραμενούσης ἐν τοῖς ταχυδρομικοῖς σταθμοῖς, ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον διαβιβαζομένης μέχρι τῆς δι' ἰδιαιτέρου πάλιν καὶ ὠκύποδος ἀγγελιαφόρον ἀπὸ τοῦ τελευταίου σταθμοῦ εὐοδώσεώς της. Ἀπο πολλοῦ τὸ τοιοῦτο σύστημα λειτουργεῖ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἄνευ ὅμως ἰδιαιτέρου γραμματοσήμου.

ΝΕΟΝ ΕΙΔΟΣ ΠΛΑΣΤΙΓΓΟΣ.

Πολὺ κακῶς διοικεῖται ὁ οἶκος ἐκεῖνος, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει η ζυγαριά, διότι ὄχι μόνον εἰς τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς χρείας τοῦ μαγειρείου εἶνε ἀναγκαία, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦνε πρόχειρος καὶ ὁσάκις ἀπαιτεῖται νὰ ζυγισθῶσι τα διάφορα ὤνια. Πολλὰ εἴδη πλαστίγγων ἦσαν καὶ εἶνε ἐν χρήσει, τὰς τοῦ παλαιοῦ συρμοῦ ὅμως ἤρχισαν ἐπ' ἐσχάτων νὰ παραγκωνίζωσι ἐφευρέσεις τινὲς καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο· ὥστε, νομίζομεν, δὲν ἀπέχει πολὺ πλέον καὶ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν οὐδεμία ζυγαριὰ θὰ φέρῃ καὶ σταθμά. Αἱ τὴν σήμερον εὐχρηστότατα πλάστιγγες εἶνε αἱ φέρουσαι ἄνωθεν μὲν λεῖον τὴν ἐπιφάνειαν ἀγγεῖον, ἐφ' οἱ θέτομεν τὸ βάρος, κάτωθεν δὲ τῆς πλακὸς ταύτης ἐλατήριον κινοῦν τὸν δεικνύοντα εἰς ἡμᾶς τὸ βάρος κατὰ χιλιόγραμμα η γράμμα δείκτην. Ἀλλ' ὅσον καλαὶ καὶ εὐμεταχείριστοι καὶ ἂν ἦνε αἱ πλάστιγγες αὗται, ἔχουσιν ὅμως καὶ αὐταὶ τὰ ἐλαττώματά των, καὶ τὸ κυριώτατον τούτων εἶνε, ὅτι τὸ ἐλατήριόν των χάνει σὺν τῷ χρόνῳ διὰ τῆς τριβῆς τὴν ἐλαστικότητά του καὶ μᾶς ἀναγκάζει ἀκουσίως νὰ περιπίπτωμεν εἰς σπουδαῖα σφάλματα, ὁσάκις θέλομεν νὰ ζυγίσωμεν μικρὰ μάλιστα βάρη.

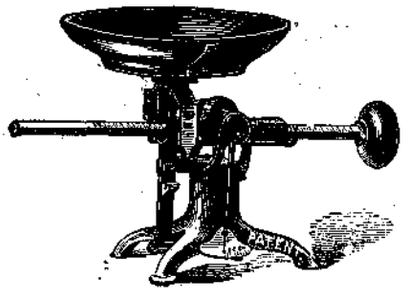

Ἡ νεωτάτη λοιπὸν ἐφεύρεσις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ πλάστιγξ δεικνύει μὲν πάλιν τὸ βάρος τῶν ἀντικειμένων ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν σταθμῶν, ἀλλὰ δὲν φέρει καὶ ἐλατήριον, δυνάμενον διὰ τῆς προστριβῆς ταχέως νὰ διαφθαρῇ. Ἀντὶ τούτου φέρει ἁπλῆν σιδηρᾶν ῥάβδον φέρουσαν μίαν κλίμακα βαρῶν καὶ δυναμένην νὰ κινηθῇ πρὸς τὰ ἔσω ἢ πρὸς τὰ ἔξω. Ὅποιοδήποτε καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφευρέσεως δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένον ἀοριστιῶν τινῶν, τὰς ὁποίας πρέπει τις ν' ἀγοράσῃ ἐπὶ τέλους μαζῆ μὲ τὴν νεωτάτην πλάστιγγα, τῆς ὁποίας ἡ τιμὴ κυμαίνεται κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν κομψότητα μεταξὺ 15—20 φράγκων.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — κ. Ε. Δ. Ο. εἰς Σουέζ. Ἐπράξαμεν κατὰ τὰς ὁδηγίας Σας. — κ. κ. Μ. Μ. εἰς Μελιτόπολιν, Δ. Κ. Μ. εἰς Ταϊγάνιον, Γ. Π. εἰς Μανσοῦραν, Ι. Γρ. εἰς Τάνταν, Π. Κ. εἰς Βάρναν, Δ. Π. εἰς Τεργέστην, Αδ. Αὐθ. εἰς Κων|πολιν. Ἐλήφθησαν καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. — κ. κ. Γ. Π. Τσ. εἰς Τραπεζοῦντα, Γ. Π. Μ. εἰς Σύρον. Ἐλήφθησαν ὑπὸ σημείωσιν. — κ. κ. Π. Σ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Δ. Κ. Μ. εἰς Ταϊγάνιον. Ἐστάλησαν ἐντὸς κιβωτίου. — κ. κ. Ἀδ. Δ. εἰς Κων|πολιν. Ἐξετελέσθη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Περὶ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, κατὰ τὰ πειράματα τοῦ κ. R. Rühlmann, μετὰ εἰκόνος. — Ἡ δυστυχισμένη (συνέχεια), κατὰ τὸν Ἰβὰν Τουργένιεφ. — Περὶ βελτιώσεως τῶν δημητριακῶν καρπῶν, μετὰ εἰκόνος „τῶν τεσσάρων κυριωτέρων τροφέων τοῦ ἀνθρώπου". — Πινακοθήκη, ἤτοι ἑρμηνεία τῶν εἰκόνων. — Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἑσπερίας. — Πόθεν ἡ σπάνις τοῦ χρυσοῦ. — Ἡ ναυτικὴ τῆς Γαλλίας δύναμις. — Πόσον κοστίζει ἓν πρόγευμα παρὰ τῷ Ῥότσιλδ. — Δύο συρμικαὶ εἰκόνες. — Γραμματόσημα τρία μετὰ τριῶν εἰκόνων. Τὸ Λεύκωμα τῶν Ἀδελφῶν Σέμφ, μετὰ εἰκόνος. — Νέος εἶδος πλάστιγγος, μετὰ εἰκόνος. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Ὁ μικρὸς Ραφαήλ, κατὰ τὸ φωτογράφημα του Loescher & Petsch ἐν Βερολίνῳ, σελ. 81. — Ἀγὼν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοῦ Διαβόλου παρὰ τὸ πτῶμα τοῦ Μωϋσέως. Εἰκὼν τοῦ B. Plochorst (σελ. 85). — Τὸ στοιχειωμένο νησί. Εἰκὼν τοῦ Παύλου Τοῦμαν κατὰ τὸ τραγοῦδι τοῦ Χάϊνε (σελ. 89). — Ἡ Θεὰ τοῦ Πολέμου καὶ ὁ Πολεμιστὴς παρὰ Γερμανοῖς. Ἄγαλμα τοῦ Bruno Κρούζε (σελ. 93).

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

Τύποις Bär & Hermann, *ἐν Λειψίᾳ.* — *Χάρτης ἐκ τῆς* Neue Papiermanufactur *ἐν Σεμπαβούργῳ.* — *Μελάνη* Frey & Sening, *ἐν Λειψίᾳ.*